

REVISTA VÂNĂTORILOR

ORGAN OFICIAL AL UNIUNEI GENERALE A VÂNĂTORILOR DIN ROMÂNIA
RECUNOSCUTA PERSOANA MORALA PRIN LEGEA DIN 1 MAI 1923
SEDIUL „UNIUNEI”: PIAȚA C. A. ROSETTI No. 7 — BUCUREȘTI

Uniunea Generală a Vânătorilor din România

RECUNOSCUTĂ PERSOANĂ MORALĂ PRIN LEGEA DIN 1 MAI 1923

SUB ÎNALTA PROTECȚIE A M. S. REGELUI

Sediul: PIAȚA C. A. ROSETTI No. 7 — București

■ ■ ■

CONSILUL DE ADMINISTRAȚIE :

Președinți de Onoare:

MIHAIL SUTZU, și DINU R. GOLESCU

Președinte :

ANTONIU MOCSONYI

Vice-Președinți :

NICOLAE RACOTTA și Dr. GH. NEDICI

Secretar-General :

C. G. ALEXIANU

Membrii-Consilieri:

Dr. I. ANDRONESCU, I. ANGELESCU, Marchizul de BELLOY, Principele GEORGE VAL. BIBESCU, DINU I. C. BRĂTIANU, Dr. I. BEJAN, Principele JEAN CALLIMACHI, GR. P. CARP, Dr. I. E. COSTINESCU, MIHAIL SC. PHERECHYDE, GENERAL I. GĂRLEȘTEANU, Prof. Dr. ERNEST JUVARA, G. LAKEMAN-ECONOMU, Dr. C. LEONTE, Prof. Dr. DIONISIE LINȚIA (pentru Banat), H. CAV. DE MIKULI (pentru Bucovina), GENERAL G. G. MANU, Prof. Dr. N. MEȚIANU, DIMITRIE I. NICULESCU, C. OPRAN, MIHAIL OROMOLU, GEORGE A. PLAGINO, ROMUL POPESCU (pentru Transilvania), C. ST. RASIDESCU, NICOLAE SĂULESCU, GEORGE SCHINA, Maior R. SCHNEIDER-SNYDER, Dr. L. SKUPIEWSKI, VASILE ȘTEFAN, Prof. Dr. G. SLAVU, Col. C. V. STEREA, ȘT. ȘENDREA, SEVER TIPEIU, Prof. Dr. G. UDRISCHI.

Censori:

S. BODNĂRESCU, N. KALERGI, M. FLECHTENMACHER, GH. GEORGESCU, A. STĂNESCU

Scopurile U. G. V. R. cuprinzând interesele tuturor vânătorilor din întreaga țară, toate Societățile de Vânătoare se pot grupa în jurul ei.

CONTRIBUȚII:

Membrii plătesc o cotizație anuală de Lei 300.— în care este cuprins și abonamentul obligator la „Revista Vânătorilor“.

Societățile : plătesc o taxă fixă de afiliere de Lei 10 de fiecare membru până la 100, iar de la 100 înainte numai Lei 5. Ele plătesc un abonament obligatoriu la „Revista Vânătorilor“ de 400 Lei anual și o cotizație anuală de 20 de Lei de fiecare membru.

Abonamentul la „Revista Vânătorilor“ este obligatoriu pentru toți membrii „Uniunii“

■ ■ ■

Statutele U. G. V. R. se trimet la cerere contra 20 Lei în mărci poștale

■ ■ ■

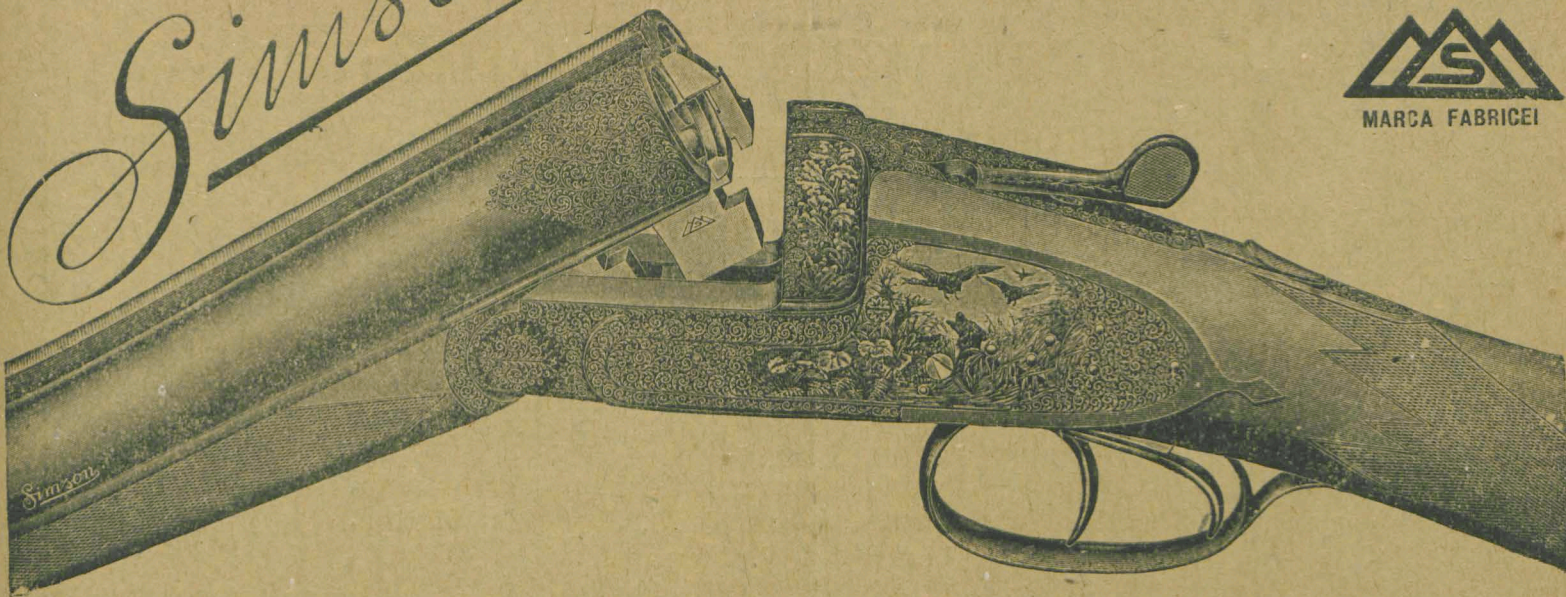
Correspondența fără mărci pentru răspuns și cererile pentru interveniri la autorități, neîntovărite de timbrele legale, rămân fără răspuns.

■ ■ ■

Orele de birou la Uniune : În toate zilele de lucru dela 9—1 și 3—7.

SEDIUL: PIAȚA C. A. ROSETTI No. 7 — BUCUREȘTI

Simson

ARMELE SALE CU ALICE, DRILLINGURI,
ARME PENTRU TIR DE PORUMBEI,
ARME CU DOUĂ TEVI, SISTEM BOCK,

sunt fabricate renumite,
de cea mai mare precizie
și cu un tir neîntrecut.

Armele pentru tir de porumbei „SIMSON” sunt purtate de către mulți trăgători internaționali de profesie renumiți, și succese de primul rang se obțin mereu cu ele.

Carabina de precizie „SIMSON”

Armă de calibru mic cal. 6 și 9 mm., care se poate furniza cu țevi ghintuite, în zece modele diferite.

Potrivită ca armă de exercițiu, pentru împușcarea răpitoarelor mici, cu blană, pentru împușcarea de ciori, de păsări aquatice etc.

Revolverul automat „SIMSON”

CALIBRU 6.35

Formă plată, având cel mai mic număr imaginabil de piese componente, cari se pot demonta ușor, fără instrumente speciale. Precizie balistică mare, funcționare absolut sigură.

Fabricile de arme SIMSON & Co. Suhl (Germania)
Armele „SIMSON” se procură prin „UNIUNEA GENERALĂ A VÂNATORILOR DIN ROMÂNIA”.

:: Banca Franco-Română ::
București, Strada Bursei No 5

TELEFON: 10/17, 46/8. — TELEFON INTERBANCAR 67

ADRESA TELEGRAFICA: FRANCOBANK

Capital social 100.000.000

CAPITAL DEPLIN VARSAT
FOND DE REZERVA

50.000.000
12.200.000

SUCURSALE:

Alexandria, Câmpina, Caracal, Cernăuți, Constanța,
Găești, Giurgiu, Roșiorii de Vede, Slobozia, Slatina,
Timișoara, T.-Măgurele.

AGENȚII:

Costești, Corabia, Drăgănești, Făurei, Vida, Zimnicea

Tot felul de operațiuni de bancă și autorizată să facă
OPERAȚIUNI DE DEVIZE

Furnisorul
Curței Regale

SIGMUND PRAGER

Casa fondată în 1854

București, Calea Victoriei No. 11

Marca Depusă

Cel mai vechiu magazin din țară cu

Articole de vânătoare și sport

CATALOG SPECIAL GRATUIT LA CERERE

Specialități:

Confecțiuni de sport, Impermeabile Burberrys, Haine de Piele
Incălțăminte pentru toate sporturile

Blănării, Stofe englezești, Pălării

DE VÂNZARE

Câțiva pointeri englezi, de pur sânge, din Orkan of Derna (ex. Champion Forest Pream Dash și Panna of Derna).

Câțiva prèpelicari germani cu părul aspru (Griffoni) și braci germani cu părul scurt, din Gollo v. Holzweiler Blut și alții, de rasă pură.

O fătătură de câini Dobbermann, de rasă pură, de 4 luni, foarte bine desvoltați.

N. B. CUMPAR jderi vii tineri și bătrâni

ȘENILUL DE CÂINI UNIVERSALI
COHALM-TRANSILVANIA

**PRIMA ȘCOALĂ de câini
de vânătoare se află la Ga-
lați.**

**Pentru informațiuni a
se adresa: Valentin Lucaciu.**

Str. Apolon No. 18, Galați.

**B E T I
B E R E
A Z U G A**

CEL MAI BUN ULEIU DE ARME „ANTINITROL“

Încercat și găsit bun, pe domeniile regale,
în urma ordinului Oficiului Vânătorilor Regale

**Singurul producător
în**

România Mare:

Inginer

Albert Schaefer,

Sibiu

a se adresa la „Uniune“

VÂNĂTOR PROFESIONIST

caută post cu începere dela 1/V sau 1/VI
(sau și mai târziu) ca:

**Brigadier de vânătoare-Ad-
ministrador de teren de
vânătoare și îngrișitor.**

Experimentat în ocrotirea vânatului, pescuit, distrugerea răpitoarelor, are multă experiență în stărpirea răpitoarelor de ori ce fel quadrupede și bipede ale vânătoareii de câmp, energic față de braconieri, perfect crescător și dresor de câini universali, posedă cal de călărie pentru vânătoare precum și motocicletă proprie, deaceea poate controla cu ușurință și repede toate teritoriile și părți de teritoriu mai îndepărtate; căsătorit, cu caracter solid. Rog a adresa ofertele către Administrația Revistei sub „RECOMANDAȚIE PERSONALĂ“.

Specialist în creșterea și ocrotirea vânatului, în creșterea și dresajul câinilor, precum și în creșterea peștilor în lacuri artificiale, caută post la o moșie mare.

Străin, dar vorbește românește și mai multe limbi.

Ofertele sa vor adresa la „Uniune“ sub „Specialist“

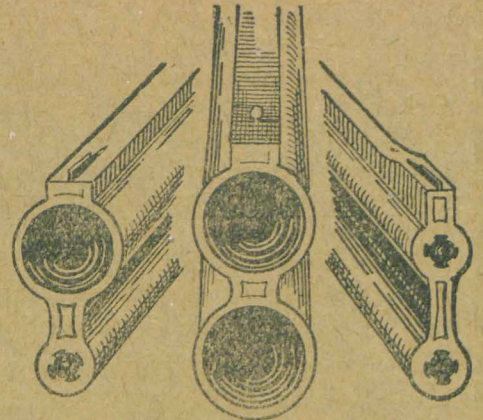

Gebürder Merkel
Genvehre

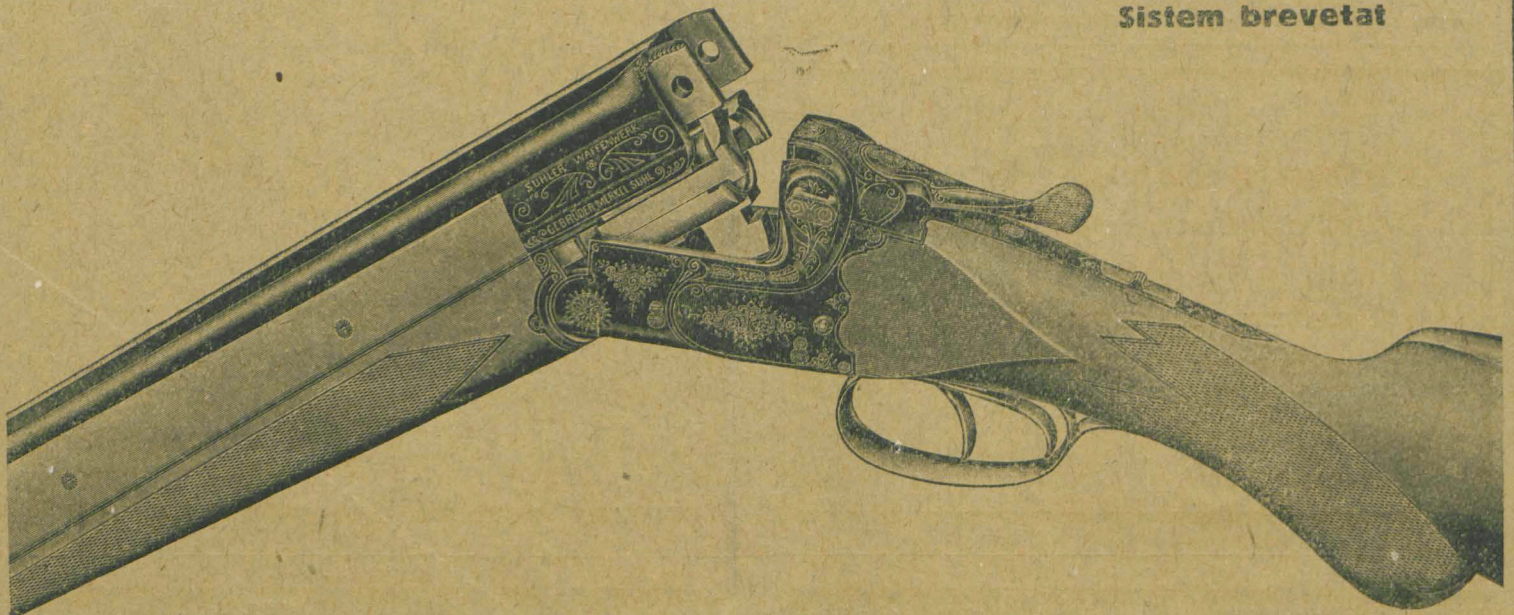
FONDATA IN 1898

MARCA FABRICEI

Sistem brevetat

Arma viitorului pentru vânătoare și tip sportiv.

Marile succese practice obținute cu armele noastre cu țevi suprapuse, dovedesc marile avantaje ale acestor arme sistem Bock:

- 1) Câmp de ochire complet liber, fără reflexe laterale;
- 2) Percutare infailibilă a capselor (sistem brevetat).
- 3) Inchizător de o putere de rezistență unică.
- 4) Tir de mare precizie, mai ales pentru distanțe mari, din cauza stabilității și a zăvoririi perfect simetrice a țevelor.
- 5) Tragere rapidă și precisă, datorită balansării și maniabilității impecabile a acestui model

Fabricația acestor arme cu țevi suprapuse este specialitatea noastră. Indelungata noastră experiență și instalațiunile moderne cu totul perfecționate ale casei noastre, ne garantează exclusivitatea fabricației acestui sistem, pe care-l construim în următoarele modele:

- Arme de alică cu două țevi, sistem Bock (2 țevi de alică suprapuse)
- Arme express cu două țevi, „ „ (2 țevi de glonț suprapuse)
- Arme mixte cu două țevi, „ „ (1 țevă de alică și una de glonț, suprapuse).

Aceste modele le putem construi și cu două sau mai multe rânduri de țevi. De pildă o armă de alică sistem Bock, cu un rând de țevi express și alt rând de țevi mixte.

Cele mai fine arme de vânătoare care se construiesc astăzi, sunt arme sistem Bock. Cu o astfel de armă, atât vânătorul cât și trăgătorul de porumbei, este echipat pentru orice gen de tir și pentru toată viața. Totodată mai recomandăm cunoscutele noastre arme DRILLING, reputele prin soliditatea lor, precum și ELEGANTELE NOASTRE ARME DE ALICĂ, care pot rivaliza cu cele mai fine arme engleze.

Fabrica de arme FRĂȚII MERKEL, SUHL
(GERMANIA)

Reprezentată în România prin „UNIUNE”

Gânduri pentru acuma și pentru mai târziu

de Căp. C. Rosetti-Bălănescu

Mai de mult încă, m'a impresionat un sfârșit de articol al d-lui Racottă, un sfârșit care e o concluzie și o concluzie care e un verdict — teribil. Pe scurt zice: „Să alegem: ori să împușcăm mistreți și fazani învățați la grăunțe, ori să împușcăm în pălării“. Altfel zis, pentru mai târziu, alternativa: ori vânat crescut ori nimic. Concluzia aceasta — dreaptă nu mă îndoiesc — nu poate însă lăsa rece pe cineva care nu e învățat să tragă nici în pălării, nici în găinărie. Dar știut e că rău e cu răul, dar mai rău fără rău. Decât *nimic*, cine nu va primi soluția vânatului de crescătorie? Are deci dreptate d. Racottă — căci ce se poate răspunde la dilema d-sale? Notez însă că nu această complicată problemă discut... Incontestabil nimeni nu s'ar gândi să crească vânat când cel sălbatec ar fi abundent și i-ar ajunge să fie bine ocrotit. Creșterea și prăsirea e un remediu la o lipsă, un *pis aller*, care apare însă necesar — și isvorât fără îndoială dintr'o pornire de simțimânte înalte — căci sunt atât de multe cauze cari contribuie la dispariția vânatului, cauze fatale, cari merg, unele, mână în mână cu civilizația, altele duse în cărucia necivilizației, încât, altfel, se pare că ne-am îndreptat cu pași repezi spre dublul de pălării. Trebuie însă mărturisit cu mâna pe conștiință, că alternativa e puțin entuziasmantă: tragerea la pălării nu-mi închipui să prezinte pentru nimeni vreun farmec deosebit, iar

fazanului învățat la grăunțe i se poate prefera vânătoreea ciocârliei de la picior — căci cred în afară de orice discuție că pentru cineva care e vânător în suflet înainte de a fi economist, sălbăticia și dificultatea primează. Nimeni nu poate contesta folosul, știința, răbdarea și pornirea civilizată a crescătorului, nici cunoștințele subtile în guvernarea contingentului său de vânat — dar nici un vânător nu va contesta vreodată că preferă să împuște o dropie decât o curcă, sau o capră-neagră în loc de-o oaie. De aci, pare-mi-se, confuzii și controverse.

Așa dar, când strichinizarea intensivă, braconajul neobrăzat, apatia generală, câinii hoinari, zelul intempestiv, agricultura mecanică triumfătoare, securea și ferestrele, progresele civilizației, sporirea vânătorilor și a populației, perfecționarea armelor, comercializarea și exploatarea vânatului, strângându-și la olaltă influențele diverse și disparate, vor fi făcut să dispară și cea din urmă dropie de pe șes și cel din urmă urs din codrii, când nu s'o mai auzi nici urlet de lup sfâșâind încremenirea gerului, nici lătrat de vulpe pe meleagurile noastre, când cel din urmă râs îl vom privi în cușcă, cea din urmă capră în muzeu pe stâncă de carton și cel din urmă jder la gâtul Miței, când cerbii, fazanii, căprioarele, potârnichele și iepurii sălbateci vor fi numai amintiri ale trecutului și vom împușcă

cerbi, fazani, căprioare, potârnicchi și iepuri învățați la grăunțe, mulți deodată, ca să se cunoască că sunt factori economici și apți de conserve în cutii de tînchea — atunci, vânătorul obosit sau scârbit de goane unde vânătoarea se reduce la tir și tirul se reduce la măcel, vânătorul iubitor de hoinăreală singularică, de varietate și de observații vii, vânătorul se va întoarce cu fața spre Miazăzi și se va înfundă în Deltă — singur cu vântul.

Da, iată ultimul refugiu, iată eșirea din grozava alternativă de mai sus, iată scăparea din dilema păsărilor — vânatul de apă. Vânatul de apă, cu rezervele sale imense, cu condițiile sale de ocrotire naturală mai eficace decât la vânatul de uscat, cu cuibăritul său în bună parte în regiuni pustii polare, departe de cea mai oarbă și crudă vietate distrugătoare care e omul, cu nestatornicia sa, cu sălbăticia sa neînfrântă, cu sborul său sus, repede și susținut de călătoare, cu locul său de trai mai greu accesibil și puțin populat, cu varietățile sale incomparabil mai numeroase decât ale vânatului de uscat — vânatul de apă — mulțumescu-ți ție Doamne — ultimul refugiu — prin bălți și ostroave, prin stuf și plăvii, prin gârle și grinduri, prin smârcuri și mocirle, prin funduri neștiute și neumblate — cu malurile și valurile Mării ca ultimă rezervă, între cer și apă — și fără grăunțe.

N'are nevoie cred de demonstrație afirmarea că vânatul de apă va dăinuî mai mult decât cel de uscat. E un fapt evident. Al doilea fapt e că ne scoate din dilema păsărilor. Al treilea fapt e că în toate discuțiile și controversele nu i se face cinstea să se ocupe cineva de el. Și totuși...

Neîndoios, vânat de apă e mult și va mai fi încă; fără îndoială țara noastră e din cele mai bine înzestrate din Europa în această privință — dar e oare acesta un cuvânt ca să facem ca găina la grămadă, chit să ne bocim mai târziu? E cuminte oare ca din grămadă să lăsăm cutare speță aproape să dispară și numai atunci să sărim în sus, să ne trezim și frecându-ne la ochi să strășnicim interziceri? — Sunt călătoare, mi se răspunde, nu sunt vânat fix, băstinaș. Ei și?. Și apoi să ne înțelegem: o mare parte din vânatul de apă sunt primăvara păsări *clocitoare la noi*, altele în ierni dulci rămân în țară. Și apoi ce drac de mai băstinaș vrei, când toate laolaltă formează fauna reprezentativă și unică a unei întregi părți a țării? Ba unele sunt subspecii, varietăți caracteristice acestor meleaguri și vecinătăți. Atunci? Atunci să ocrotim călătoarele, să protejăm clocitoarele.

Cele ce spun nu sunt vorbe în vânt, ci un fapt cert: se împuținează și vânatul de apă, scad călătoarele. Desigur, când vezi puzderia nesfârșită de sălbăticiuni pe bălțile dunărene îți rade inima de bucurie și n'ai crede așa ceva. Faptul e totuși exact. Ba mai mult: unele spețe sunt pe cale să dispară. Pescuitul intensiv, organizat și general, tăierea anuală a stufului, vânătorile de primăvară, distrugerea ouălor, comerțul unora, sunt printre primele cauze de împuținare — și efectul e sensibil nu comparativ cu vremuri de pe când plouă cârnați, ci numai cu 50, 30 sau 17 ani în urmă.

Din norocire s'au ocupat de păsările noastre câțiva... străini și ne-au rămas în literatura ornithologică date prețioase. (C-te Alléon, Frații Sintenis, Hodek, Elwes, Buckley, Homeyer, Simpson, Seeborn, Kalbermatten, Radakow, Lorentz, Reiser, Cullen, Dombrowski și alții). Spicuiind și comparând din aceste date, să ilustrez și să întăresc cele ce spun, ca să nu rămână simple afirmări pentru cei sceptici sau necunoscători ai chestiunii. Să încep cu Călifarul roșu (*Tadorna casarca L.*) acea rață ciudată care cuibărește prin vizuini, una din cele mai frumoase păsări ale noastre și o raritate europeană. După relațiile fraților Sintenis (pela 1877) Călifarul roșu era *numeros* în Dobrogea. De atunci diminuează mereu. În 1896 mai cloceau în țară 150—160 perechi. În 1909 abia se mai găsesc 70—80 perechi (Dombrowski). Așa dar în 13 ani numărul clocitoarelor în țară se reduce la jumătate. Au mai trecut 17 ani de-atunci. Câte au mai rămas și câte vor rămâne se deduce ușor și dureros. Să nu se uite că pe lângă alte cauze de împuținare, această pasăre mai e și căutată de locuitori ca să o facă orătenie de ornament prin ogrăzi.

Mai am oare nevoie să amintesc de jalnica aventură a minunaților stârci albi mari și mici (*Ardea alba* și *garzetta L.*)? E drept că pentru ei s'a decretat pacea totală. Pe vremuri erau multe mii prin bălțile noastre, după cum reese din scrierile fraților Sintenis, Hodek, Kalbermatten și alții. Azi a trebuit o dispoziție specială ca sa nu dispară. Să nu uităm însă că „egretele“ acestor păsări sunt întrebuintate ca ornamente de purtat pe cap de femeile triburilor... europene.

Despre Rața cu cap alb (*Erismatura leucocephala Scop.*) și Rața roșcovană (*Netta rufina Pall.*) Dr. Cullen asigură că cloceau în Dobrogea. Azi sunt cel mult problematice ca clocitoare. Exemplele de mai sus sunt deja convingătoare. Dar voi dovedi că diminuează chiar spețele foarte numeros reprezentate.

Iată Bătlanul mic (*Phalacrocorax pygmaeus Pall.*); în 1877 erau mii și mii de clocitoare în coloniile de cuiburi amintite de frații Sintenis și de Seeborn. Până pe la 1900 se mențin încă destul de numeroase. Dar dela 1902 descreștere simțitoare. În 1909 cea mai populată colonie nu mai numără decât 5—600 perechi, iar altele numai 50—200 perechi.

Iată Pelicanii: în 1874 frații Sintenis, dintr'o singură colonie de *Pelecanus onocrotalus*, ne spun că ar fi putut culege *multe mii* de ouă, dar se mulțumiră cu 200 — iar zona lor de clocire se întindea până la Cernavodă. În 1909 nu mai există decât 3 colonii și numai în Deltă, cu vreo 800 de perechi clocitoare.— Pela 1868 Hodek evaluează la *milioane* numărul de *Pelecanus crispus*. În 1896 mai erau câteva mii. În 1900 vreo 900 de perechi. În 1909 numai *două sute* perechi, ascunse prin Deltă.

Dar termin cu exemplele cari ne-ar duce prea departe. E clar însă, e precis, e adeverit că vom asista primăvară cu primăvară, la o diminuare a clocitoarelor noastre, an de an la împuținarea călătoarelor, în cursul la dispariția unora? Atunci? Atunci să ocrotim

călătoarele. Și amintesc că și sitarii sunt călători, și prepelițele călătoare. Știe-se la locul în drept că în timpul marilor pasaje se prind prepelițele cu rețele mari, nu numai în insulele grecești sau pe coasta africană, dar și pe stâncile Caliacrei din blagoslovita noastră țară? Pentru sitarii am mai bătut odată șaua — vorba ceia — tot în paginile acestei reviste („Sitarii de toamnă și de primăvară”. Ian. 1924).

Vânătoarea dăinuște decât lumea, va dăinui cât lumea și omul poate distruge un număr de exemplare — distrugerea e o lege a Națurii — dar nu trebuie să facă să dispară *spețele*. Acî e crima de neiertat. M-ași simți cel mai păcătos dintre oameni dacă lângă mine și contimporan cu mine s'ar stinge o speță a țării, dacă imposibil ași asista la nimicirea ei. Prin toate mijloacele trebuie luptat împotriva distrugerii clocitoarelor, prin toate chipurile să evităm știrbirea

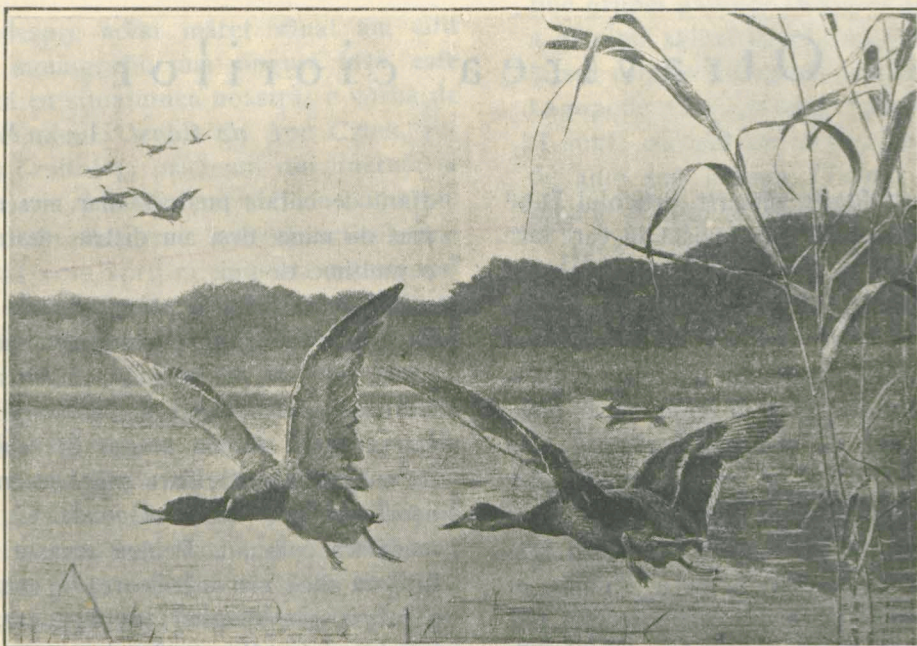
mândrei noastre faune de apă — de ea fiind vorba pentru moment. Și prea sunt mulți și acei vânători cari n'au altă preocupare decât să împuște orice, ori unde, ori când și ori cum. Domnul care împușcă, așa ca să omoare, o pasăre pe care n'o cunoaște — caracteristica vânatului de apă e diversitatea spețelor — pe care o ridică apoi cu două degete de-un vârf de aripă ori de cioc, o privește o clipă ca s'o svârle din nou în

apă cu un desprețuitor „nu se mănâncă, dă-o dracului” e un domn foarte antipatic. S'o fi trimis-o cel puțin la Muzeul vânătorilor, dacă... „nu se mănâncă! 1). Dar mai sunt și alții destui, cari vânează în oameni de sport, cercetători curioși și inteligenți, în observatori totdeauna bucuroși și fericiți să se instruiască. Toți aceștia din urmă ar trebui să se unească, să-și dea mâna, uitând chiar de mici divergențe, să lucreze efectiv — și să săreze bucile celor dintâi. E chiar greu de înțeles să vânezi dacă nu iubești vânatul, dacă nu ți-e drag și nu te interesează și ca ființă vie, nu numai ca tablou final sau în farfurie — ci viața lui, obiceiurile lui, moravurile lui, particularitățile lui, transfor-

1) Toți vânătorii vor răspunde, desigur, la apelul pentru înființarea și colaborarea la Muzeul de vânătoare, cu orice fel de exemplare, chiar dacă se mănâncă, și pe cari va ști Muzeul să le selecționeze. Nimic nu e inutil. Exemplarele se trimit pe adresa d-lui G. Nedici, Piața Principesa Maria, No. 1, București. Nici Muzeul n'ar face rău să dea câteva instrucțiuni *practice* pentru împachetarea și expedierea pieselor din fundul provinciei.

mărilor lui, diversitatea lui. Și ca să-mi spun ideia întreagă: nu înțeleg ca vânătorul să nu fie și puțin „naturalist”. Oh! fără pedanterie, fără pretenții de savant, fără să fie nevoie să faci diferențe morfologice între oăse desmognathus și schizognathus sau să te înfunzi în anatomie cu scalpelul în mână. Dar se poate să nu aibă cineva curiozitatea intelectuală să se întrebe în fața unui exemplar necunoscut „ce e asta dom'le”, „cum se cheamă, neică” — și să se documenteze în teren de felul de trai, de viața și moravurile necunoscutului, și identificat, să citească un frumos capitol din marii autori, să afle altele și să compare? Câte servicii n'a adus Științei această curiozitate, câte exemplare rare n'ar fi trecut neobservate fără ajutorul acestor vânători — a vânătorilor cari pun adesea pușca alături ca să apuce binoclul sau aparatul fotografic — da, da, onorabile! — cari cunosc, înțeleg

și deslușesc între ele șoaptele, țipetele și arătările bălții. În acest sens trebuie îndreptată educarea vânătoarească, pentru că curiozitatea intelectuală odată trezită, iubirea de vânatul viu deșteptată — și partida e câștigată, pe lângă că vânătorul se desăvârșește și moral și practic. Căci una e să fi trăgător, chiar foarte bun, și alta e să fi vânător complet, desăvârșit — stăpân pe cunoștința vânatului și pe rezultatele de vreme

După Rodolphe Bodmer

și loc în raport cu acest vânat — totul practicat în sportman corect și civilizată, nu ca sălbatec, nu ca bucătar, nu ca negustor. Și pentru că e vorba de acest vânător complet, fie-mi îngăduit să spun acî, că după părerea d-lui Dinu Golescu, veneratul nostru Președinte de onoare — mi-a spus-o în 1923 — tipul acestui vânător, la noi în Vechiul Regat, e d. Mișu Cornescu. Pentru cine nu știe mai adăog că d. Dinu Golescu reprezintă pentru noi corectitudinea, competența și experiența personificată. E bine poate să se știe acest lucru — ierte-mă modestia d-lui Cornescu — în timpurile aceste de discuții contradictorii, foarte interesante de bună seamă, dar unde s'a depășit pealocuri peste discuțiunea obiectivă a ideilor sau convingerilor, la oțețite aprecieri de persoană, nejustificate și în necunoștința realității — deci false și deci producând în spiritul cititorului imparțial dar în cunoștință de cauză, un efect tocmai contrar de cel urmărit de autor. Adevărul trebuie să fie peste tot ca să pot crede tot — iar în discuțiuni unde controversa

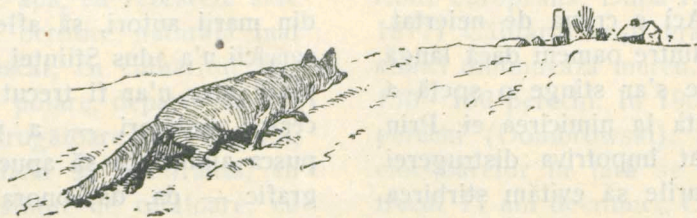
rămânc deschisă până la proba certă, un spirit care n'are nimic comun cu al oilor lui Panurge, cere mai multe demonstrații și mai puține afirmări. Până atunci nu poate jură nici pe coadă de bour, nici de zimbru, nici de gnu — pentru că *ignorează* — vai! — probele, iar acrelile personale nu le digerează, cel puțin fără nițică sare. E păcat că vânătorii noștrii reprezentativi nu se cunosc: s'ar stimă reciproc în loc să se desconsidere, ar discuta în loc să se certe.

Și ca să mă întorc la călătoarele noastre, pentru

cari, cred, îndreptățit rup o lance în zidul indiferenței actuale, ca să mă întorc la clocitoarele mele fără cușcă, să termin, amintind că toate maternitățile sunt sfinte, cu un apel la marea pildă de dat de Moderațiune și Respect.

Să temperăm vechea drojdie a patimei străbune prin delicateța unei reale Civilizații.

Vânatul de apă e ultimul refugiu — pentru mai târziu.

Otrăvirea ciorilor

de Const. A. V. Popescu, Târgoviște

fost foarte nimerit articolul D-lui Otvös B. din Revistă, în care face apel la vânători, ca să distrugă ciorile, coțofenele etc, otrăvindule cu sirop fosforat. În ultimii ani aceste paseri s'au înmulțit pe unele teritorii, atât de mult, încât amenință să stârpească vânatul mic util. Deși de ex. societatea din

care fac parte și eu îi obligă pe membrii săi de a împușca paserile stricătoare, dovedind acest fapt prin arătarea picioarelor paserei împușcate, și de a strânge în fiecare primăvară un număr mare din ouăle acestor paseri, totuși numărul lor nu se micșorează în mod vizibil. Trebuie luată măsură mai drastică; de fapt cu arma este foarte greu ca să ne apropiem de aceste paseri foarte precaute. Ciorile, dacă observă odată că sunt vâdate cu ajutorul bufniței, după scurt timp se mulțumesc numai de a face gălăgie dela distanță, ferindu-se însă să se apropie de acel loc periculos. Am încercat într'un rând ca să împușc ciori ducându-mă cu un băiat într'o pădurice în care știam că sunt multe cuiburi de ale lor, — sperând că dacă băiatul se va urca la cuib ciorile se vor grăbi la țipetele puilor, ca să-și apere prăsița. La primul cuib mi-a reușit această metodă. Abia începuse puiul să țipe, căci și sosi cioroiul bătrân pe care l'am împușcat. Dar văzând aceasta celelalte ciori, s'au adunat toate cârâind deasupra capului meu — bineînțeles

afară de bătaia puștei — dar nici una nu s'a mai apropiat de mine, deși am distrus toate cuiburile, prăpădind o mulțime de pui.

Numai primăvara, când femela stă pe ouă, ea nu zboară de pe cuib la apropierea noastră, chiar dacă copacul este cât de mic. Așa m'am apropiat odată de un cuib care era situat într'un prun, distrugând, de la câțiva metri cu un singur foc cuibul, cioara și ouăle de sub ea. Dacă cioara șade pe cuib sau nu, se poate ușor constata, deoarece coada ei se vede eșită peste marginea cuibului. Pentru aceasta mă folosesc de cartușe cu alice mai mărișoare, iar printre alice torn ceară, parafină, sau stearină topită, pentru ca alicele să fie ipite una de alta. Astfel de «șrapnele», lovind crengile din care este făcut cuibul, se sparg și îl întorc propriu zis pe dos, distrugând totdeodată și tot ce este în el. De altfel cartușul normal, mai ales cu alice mici, abia are un efect oarecare.

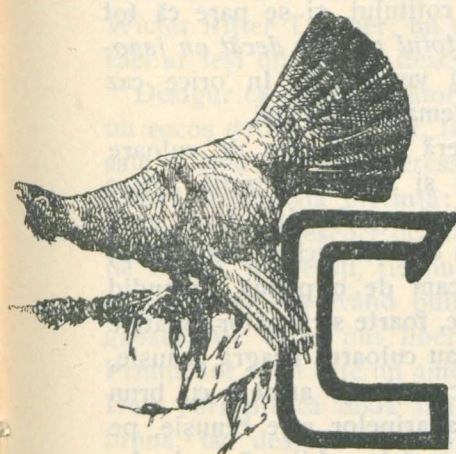
În ce privește însă siropul fosforat, este foarte regretabil faptul că nu se capătă la noi în țară. Dacă îl importăm va fi și scump și greu de căpătat. Nu cred însă, că ce a putut să facă farmacistul Wirker din Rákoskeresztúr, să nu poată face și un farmacist sau chimist român, punându-ne la dispoziție un asemenea preparat. De altfel și subsemnatul voi experimenta cu o pastă fosforată, pe care ori care farmacist o prepară pentru stărpirea șobolanilor, și voi referi prin Revistă, despre rezultatul obținut.

Premiul I al Concursului asupra cocoșului de munte

Tetrao-Urogallus

de Maior Schneider-Snyder Roland
Inspector de vânătoare

rescut încă din frageda-mi copilărie într'un mediu de vânători, din cei cari scriau și se ocupau și cu literatura și scrierile vânătoarești, nu e de mirare că pe lângă vânătoare, mi-e tot atât de cunoscută și literatura ei; astăzi chiar aceasta îmi procură multe clipe de plăcere.

Desigur că și despre acest măreț vânat am citit multe descrieri și monografii, una singură însă, este într'adevăr potrivită cu situațiunea noastră; e vorba de cartea „Cocoșul de munte“ a lui Ed. von Czink, renumitul vânător și ornitolog, prietenul din tinerețe și tovarășul de vânătoare al tatălui meu. Să ne amintim de el, oridecâteori în decursul acestui articol, mă voi raportă sau mă voi sprijini pe acest maestru al vânătoarei. Toată viața sa, din copilărie și până în ultima clipă a existenței sale, Czink n'a făcut alta decât să vâneze și iar să vâneze:

„Sunt aproximativ 30 ani, de când cutreeram cu tatăl meu, munții veșnic acoperiți cu zăpadă și nori ai locului meu natal (munții din jurul Brașovului), pentru ca alături de acest vânător „fără frică și fără pată“, să fiu inițiat în misterele vânătoarei de cocoși. Tatăl meu purtă din prejudecată și obișnuință tot vechea pușcă cu cremene, pe care cu nici un preț nu voi să s'o lepede, pe când eu eram înarmat cu o pușcă scurtă, asemănătoare cu o carabină și având o singură țevă. Imi amintesc de ziua când după o lungă pândă, am doborât primul meu cocoș de munte; soarele de dimineață își frângea razele în pieptu-i strălucitor și priveliștea era atât de măreață, încât mă simții ca vrăjit“.

Acți începe viața vânătoarească a acestui clasic al vânătoarei din țara noastră. Czink a scris următoarele monografii: „Cocoșul de munte“, „Ursul“, „Gipașul“, „Sitarul și vânătoarea lui“, „Păsările de baltă și de apă și vânătoarea lor“. Afară de această operă care îmbrățișează o viață de om, a mai rămas dela el o colecție foarte bogată de paseri, admirabil preparate de către el însuși și pe care muzeul național unguresc a cumpărat-o, acum vreă 26 de ani, pe prețul de 6000 coroane dela moștenitorii lui.

„Acestei prime vânători îi urmară multe altele: „An cu an“, scrie Czink, „eram atras, fără să pot rezistă, către acele locuri, unde cocoșul de munte își cântă cântecul său de dragoste. Totuș, ceea ce urmăream, nu era numai vânătoarea uriașei paseri, dar chiar viața și obiceiurile ei mă interesau în cel mai înalt grad; studiind cocoșul în toate împrejurările din viața sa,

mă bucuram foarte când puteam descoperi ceva nou sau când îmi puteam confirmă ceea ce până atunci auzisem numai“.

Rezultatul a fost darea la iveală a operei sale „Cocoșul de munte“, una din cele mai bune monografii asupra cocoșului de munte din țara noastră, deoarece operele străine cari tratează acelaș lucru sunt cu totul nepotrivite.

Cocoșul de munte, (*Tetrao Urogallus Linn*), aparține grupei găinilor (*Rasores* sau *Gallinacee*) și anume a găinilor sălbatece (*Tetrao Nidae*); iar prin faptul că tarsul este în întregime acoperit cu pene, el ține și de Lagopode (*Lagopodes*). Speciile cele mai înrudite cu el sunt: cocoșul de mesteacăn, (*Tetrao tetrix*), găina de alun sau ierunca (*Tetrao bonasia*) și găinuța de zăpadă (*Lagopus mutus*).

După Czink, cocoșul atinge o lungime, dela cioc până la vârful cozii de 90—112 cm., care variază cu mediul, hrana și vârsta. Distanța între aripi, când sunt desfăcute, atinge 112—140 cm., iar greutatea variază între 4.5—6.5 kgr. Cel mai mare cocoș pe care l-a văzut Czink, era din muntele Gyergyö și cântărea 13 pfunzi (cam 6.5 kgr.). El era, prin urmare, originar din aceleași păduri unde, se zice că prin anul 1809 sau 1813, a fost omorât, de către un vânător țaran, ultimul zimbru din Transilvania. Greutatea cea mai mică o are cocoșul în epoca rotitului.

Găina de munte este de mărimea cocoșului domestic; în lungime măsoară dela 69,6 cm.—71 cm.; lățimea, când aripile sunt desfăcute, dela 96.2—103.5 cm., ciocul e de 4 cm., tarsul de 6 cm., coada 18.8 cm.—21.2 cm., iar greutatea medie 1.8—3 kgr.

Numai cocoșul are un cioc ca acela al răpitoarelor, de culoare gălbue osoasă, lung cam de 5 cm. Găina are ciocul caracteristic al găinei domestice.

Deasupra ochiului, de culoare cafenie deschisă, se află o dungă neacoperită, de natura unui neg, lungă de 4—5 cm. și colorată intens în roșu strălucitor; e ceea ce se numește roza cocoșului. Prof. Dr. Wurm, cunoscutul cercetător de Tetraoni, a dat numele de *Tetraonerithina* pigmentului colorat al acestei „rose“. La cocoșii cari au fost împăiați aceasta se albește, așa că trebuie colorată din nou.

Tetraonerithina, extrasă cu ajutorul cloroformului, nu conține după Dr. Wurm, nici fier, nici cupru și este combinată cu o substanță ceroasă, ce prezintă deasemenea o curioasă înrudire cu pigmentii brunii, cenușii și verzi ai unor animale de apă. Acești pigmentii se pot ușor transformă în *Tetraonerithină*.

Gâtul cocoșului de munte poartă un penaj bogat,

care se sbârlește în epoca rotitului; urechea, ca și la ieruncă, este acoperită cu un moț de pene.

Ciocul suferă o năpârlire, în timpul căreia plăcile cornoase se desfac, după care sunt aruncate și înlocuite cu altele noi.

Eră foarte răspândită părerea că cocoșul nu are limbă și că sunetele pârăitoare și pocnitoare, pe cari le scoate în timpul cântecului său, ar lua naștere din întreciocnirea celor două părți ale ciocului, pe când cele șuerătoare, din eliminarea aerului. Cercetători însemnați au dovedit de curând, că cocoșul de munte are totuși o limbă: ea este foarte ușor prinsă de niște mușchi lungi și ligamente, dar la cocoșii împușcați este vârâtă în adâncul gâtului. De aci legenda lipsei de limbă la cocoșii de munte. Limba, cerul gurii și beregata sunt acoperite cu niște papile de forma dinților de fierăstrău. Interesant la cocoșul de munte e și faptul că canalul respirator e mai lung decât gâtul. Din această cauză, când cocoșul nu se mișcă sau când e mort, avem impresia că în regiunea capului e prinsă ușor un fel de cravată. Puii și femelele au canalul respirator normal, adică la aceștia canalul nu e mai lung decât gâtul.

În timpul rotitului pielea gâtului este străbătută de o rețea de artere, pline cu sânge, din care cauză, preparatorul care lucrează în asemenea împrejurări, trebuie să aibă multă băgare de seamă, căci altfel riscă să piardă penele din regiunea gâtului, cari și așa stau destul de slab.

Se știe că cocoșul de munte, în timpul ultimelor sunete ale cântecului său, adică în momentul când sunetele sunt șuerătoare, este foarte agitat și asurzește cu totul, așa că adeseori nu aude nici împușcăturile cari nu l-au nimerit. În ceace privește cauzele acestei surzenii, Czink este de părerea D-rului Wurm: dela maxilarul de jos, pleacă o ramură osoasă lungă de 2—6 cm. și care ajunge până la ureche; aci, prilejuește surzenia prin mijlocirea osului limbei, care deasemenea înaintează până aci. Mai amănunțit: în interiorul pavilionului urechei, există o cută de piele, un fel de sfârc moale, care se află sub influența sistemului nervos și capilar. În timpul excitației sexuale el se umflă și astupă mai mult sau mai puțin canalul urechei. D-rul Wurm a făcut această constatare la cocoșii de munte imediat după împușcarea lor, turnând tipare de ceară în canalul auditiv, și când ciocul eră deschis și când eră închis; în primul caz, tiparul a dat la iveală o creștătură, aproape o tăetură, în ceara mularului.

Prof. Dr. Olt a făcut tipare asemănătoare din metalul Wood, pe cari însă nu s'a putut observa nici o întipăritură.

Deasemenea zoologul vienez, Dr. Ehrlich, în urma numeroaselor încercări și cercetări, tăgăduiește cu totul importanța acestei prelungiri a maxilarului inferior. După cercetările sale ulterioare cari au dovedit că rezultatele D-rului Olt, în ceace privește suscitata cută, erau în cea mai mare parte eronate; această noțiune introdusă de Dr. Wurm este în realitate o îngroșare papilară a pielii, care ajută deasemenea la

închiderea mecanică a urechei, dar care nu este amenajată pentru umflare, nici prin injectare cu sânge, nici prin aspirațiune de aer.

Suntem siliți prin urmare a căuta în altă parte cauzele surzeniei din timpul rotitului, și se pare că tot vechea explicație, adică că *totul nu este decât un fenomen psihic*, este cea mai verosimilă. În orice caz trebuie să considerăm problema nerezolvată.

Puful moale care acoperă nările este de culoare neagră; deasemenea capul și bărbia prezintă aceiași culoare. În ceace privește negrul gâtului, el este stropit cu alb, iar la pui cu cenușiu închis. Peste piept se întinde o dungă lată cam de o palmă, splendid colorată cu un verde metalic, foarte strălucitor. Spatele și partea de sus a aripilor au culoarea neagră cenușie, stropite însă, spatele cu cenușiu și aripele cu brun ruginiu. Partea inferioară a aripelor este cenușie, pe când fulgii acoperitori, și cei dela subțioară, cari adeseori se așează peste aripi, sunt albi ca zăpada. Pata cea mică de pe umăr, de formă triunghiulară sau câteodată în formă de semilună se numește Spitzel și, când aripile sunt destinse, este vizibilă chiar din depărtare. Partea inferioară a corpului este pătată cu negru și alb. Gambele sunt negre, acoperite cu linii ondulate albe, pe când rădăcina picioarelor este cenușie brun. În special penele lungi, dimprejurul anusului, sunt pătate puternic cu alb și prevăzute cu vârfuri albe. Penele cozii sunt negre, mai mult sau mai puțin pătate cu alb, după cum cocoșul e mai tânăr sau mai bătrân. Degetele picioarelor sunt de culoare cenușie închisă.

Găina este vizibil mai mică decât cocoșul și are un cioc de găină domestică, de culoare cenușie închisă, care nu năpârlește ca cel al cocoșului. Culorile dominante sunt galben, ruginiu și cafeniu. Rosa este mai mică decât la cocoș și strălucește cu mai puțină intensitate; bărbia abia că se mai observă.

Picioarele sunt mai des și mai bogat acoperite decât la cocoși, cu fulgi sbârliți și asemănători cu perii. La degete are ghiare asemănătoare cu cele ale cocoșului. Acestea, la cocoș ca și la găină sunt supuse năpârlirii. Capul, galben ruginiu, e brăzdat de niște linii de culoare neagră. Galbenul gâtului, trece pe piept într'un roșu ruginiu; partea de jos a pieptului, precum și abdomenul, capătă o culoare cenușie albicioasă, împetrișată pe ici-colo cu pete și puncte galbene închise, brune și negre. Partea superioară întreagă e neagră-brună, străbătută de fâșii transversale roșii-ruginii. Pata de pe umăr e mică și nu conține albul strălucitor al cocoșului.

Coadă e brună-roșiatică, cu o dungă de un alb murdar și acoperită cu o coadă superioară, în timp ce cea inferioară e pătată cu roșu-gălbui, alb și negru-brun.

Există și cocoși cu penaj ca al găinilor, după cum există găini cu penaj de cocoș; aceste penajii nu sunt însă atât de pronunțate, încât un vânător de meserie să confunde sexele. Penaj de cocoș, capătă adeseori găinile cărora li s'au mutilat sau pocit ovarele și în special găinile bătrâne capătă acest penaj. Ca atare,

penajul de cocoș nu are, în sine, nefecunditatea drept consecință. Chestiunea penajului de cocoș și de găină a făcut obiectul unui studiu al renumitului ornitolog, Wictor Ritter Tochner; nu voiu insistă însă asupra lui, căci ar ieși din cadrul descrierii de față.

Desigur că puțini vânători au avut ocazia să observe un cocoș de munte tânăr, la mai multe epoci ale vieții sale și cred că ar fi interesant să las pe Czink să vorbească în această privință:

„Am avut adeseori ocazia să studiez puii de cocoș de munte, proveniți, fie punând ouăle lor la o cloșcă obișnuită și observând puii imediat după ieșirea din găoace, fie chiar pui liberi în vârstă de o zi abia. Primul lor tullei este un amestec de roș-brun și galben. Dela nări pleacă două linii longitudinale de culoare brună, iar deasupra ochilor se află o dungă brună, având forma unui arc de cerc. Intre aceste linii șerpuesc alte două dungi brune-negre, cari se întâlnesc la spate. Partea dinapoi a capului, de culoare ruginie, e împodobită cu o dungă negricioasă; pe părțile laterale ale capului, de culoare gălbue-ruginie precum și înapoia ochilor, se găsesc niște pete și linii brune. Partea de jos a corpului e cenușie-gălbue, ceva mai deschisă în vecinătatea gâtului. Ochiul e albastru cenușiu, ciocul sus întunecat, jos mai deschis. La ieșirea din ou, picioarele gălbui sunt acoperite cu tullei până la ghiare. Puii poartă numai câteva zile această drăgălașă haină, căci după aceia apar penele, cele dela aripi mai întâiu, apoi cele depe spate și piept; la sfârșit de tot numai, se acoperă și capul. Tulleii sunt negri-cenușii la rădăcină și albi gălbui la vârf. La coadă sunt vărgați cu roș cenușiu, așa încât pasărea pare pătată cu negru, galben și alb. Deasemenea penele aripilor sunt pătate cu negru-cenușiu și galben-ruginiu, în timp ce în jos, corpul e pătat și dungat cu galben ruginiu și cu brun. Acesta este primul penaj și lui îi urmează în curând un altul. Acesta este colorat pe cap și pe partea dinapoi a gâtului cu roșu și cu galben-cenușiu și prezintă dungi și linii regulate de culoare neagră brună. Acelaș desen îl prezintă și spatele negru-brun; în acelaș timp galbenul-cenușiu de sub ochi, de odinioară, face loc unei culori brune deschise pătată cu alb. Gâtulejul e cenușiu acoperit cu pete transversale de culoare cenușii-închise, partea din față a gâtului e alb-gălbue și străbătută cu dungi brune. Cu toate că se observă dejă o diferență de mărime între diferiții pui, totuș sexele nu se pot încă recunoaște, până când cea de-a treia haină va deosebi cocoșii de găini chiar din exteriorul lor. Găina trece la haina ei decolorată, fără alte vizibile schimbări de culoare.

La cocoș însă capul se colorează în negru cenușiu, bronzat cu ruginiu în față și stropit peste tot cu culori deschise. În acelaș timp, partea dinapoi și părțile laterale ale gâtului se acoperă cu o culoare cenușie bătând în galben brun și străbătute de o mulțime de linii în zig-zag, foarte fine. Beregata devine acum cenușie albicioasă cu colțuri negre-cenușii, în timp ce spatele se transformă în brun-ruginiu, ondulat cu linii de culoare brună-neagră. Partea dinainte a gâtului,

care eră albicioasă, e pătat și stropit acum cu cenușiu, capul e negru cu muchii ascuțite de culoare ruginie și cenușie. Partea mijlocie a pieptului e acoperită cu fulgi negri, stropiți cu culori ruginii și având vârfurile albe și marginile brune. Penajul abdomenului este cenușiu-albicios simplu. Ochiul cel albastrui dinainte, se transformă în cafeniu, fruntea în negru, iar ciocul ia o culoare galbenă cornoasă. Fulgii dela picioare, deasemenea și-au schimbat culoarea, devenind albi-cenușii. Tocmai târziu, când cocoșul a atins jumătate din mărimea sa normală, deabia atunci îmbracă el haina sa caracteristică.

Aceasta se întâmplă mai întâiu cu penele dela aripi și coadă, mai târziu cu întreg corpul. Schimbarea se face însă atât de încet, încât în acest timp cocoșul aproape că a atins mărimea sa obișnuită.

Puiul de cocoș capătă ghiare, cam după 4 sau 5 zile dela ieșirea din ou. Un vânător poate recunoaște că un cocoș e un pui după următoarele semne: statură redusă, greutate mai mică, colorit mai deschis, rosa mai mică și încă nedesvoltată, ciocul albastrui, pieptul mic și penele cozii nepătate, adeseori bătând în brun.

Coadă, de forma unui evantaiu sau a unui cerc, conține 18—20 pene mari, dacă cocoșul e complect dezvoltat. Penele cozii la toate pasările sunt în număr par, prin urmare putem presupune o pierdere, oridecâteori numărul lor este impar.

Decedatul principe moștenitor al Austro-Ungariei, Rudolf, care se ocupă foarte mult cu ornitologia și eră în strânse legături cu Brehm, scrie următoarele despre cocosul transilvănean, în cartea sa: „Vânători și observații“:

„Trebuie să consacru câteva cuvinte cocoșului transilvănean, pentru a îndreptă poate atenția observatorilor și specialiștilor, asupra acestei interesante păsări; căci el e mult mai mic și îmbrăcat în culori mai închise decât cocoșul Europei centrale...“„Deosebirea este atât de mare, încât în sbor, atenția ți-e atrasă asupra acestei particularități; un vânător din Boemia care mă însoțeă, a luat odată un cocoș care sbură, drept un *Tetra-Tetrix*, deși această pasăre nici nu trăește prin munții Transilvaniei“.

„Presupunerea mea că cocoșul transilvănean e o varietate curioasă, nu o întemeiez pe rezultate superficiale ale cercetărilor făcute asupra exemplarelor văzute în pădure, ci pe o colecție de cocoși și de găini, uciși pe muntele Retezat și preparați, pe care am văzut-o“.

Nici Benkő (1777), nici Leonhard (1812), nici Bielz, nu pomenesc nimic de el, deși acești cercetători erau cu toții cunoscători adânci ai cocoșilor sălbateci din ținuturile transilvănene.

Bielz cunoșteă notița de mai sus a principelui Rudolf și deaceea în noua ediție din 1888 a operei sale: „Fauna vertebratelor din Transilvania“ el vorbește despre „*Tetrao Urogallus*“ și nu despre „*Tetrao Urogalloides*“. La fel colecționarul Buda Adam, care locuia la Rea în Hațeg, lângă Retezat, precum și cercetătorul englez Dampford, care vână

adeseaori pe acolo, vorbesc în operele lor despre același „*Tetrao Urogalloides*“.

În 1882, Czink scrie în: „Jahresbericht des Komitees für ornithologische Beobachtungs-Stationen in Österr. Ungarn“, în raportul asupra cocoșului de munte în Transilvania, despre cel mai mic cocoș transilvănean pe care l-a văzut în decursul practicei sale vânătoarești la 17/IV 1877, în muntele Săcele (Jud. Brașov); lungime 92 cm., lățime 128 cm., coada 28 cm., greutate 4.67 kgr. Din nenorocire Czink nu scrie în care parte a muntelui a împușcat acest cocoș. După Czink, un cocoș pe care l-a doborât în Bucegi, la 1879, (nu scrie în care parte), avea următoarele dimensiuni: lungime 102 cm., lățime 133 cm., coada 31 cm., greutate 5.25 kgr.

Cel mai mare cocoș al său, l-a împușcat Czink în Maiu 1888, în Făgăraș, la Reza (Piscul Albei); lungime 106 cm., lățime 136 cm., coada 105 cm., greutatea 5.47 kgr. Posed și azi un cocoș asemănător, omorât de Czink și preparat de el însuși; nu voi da însă dimensiunile măsurate pe un cocoș preparat.

Ornitologul și preparatorul Hausmann, un observator foarte erudit, primește pentru preparat, cocoși din toate părțile Transilvaniei. De 30 de ani, măsurătorile sale coincid cu ale lui Czink. Cu toate că de ani de zile sunt în legătură cu el, totuși niciodată nu mi-a parvenit vreă comunicare despre *Tetrao-Urogalloides*.

Albinismul are loc și la cocoșii de munte, totuși nu se cunoaște încă un asemenea caz în Transilvania.

În captivitate, se pot încrucișa cocoșii de munte, cu curci, găini, păsuni și fazani, dând și produse, totuși cazurile acestea sunt foarte rare. Între cocoșul de munte și *Tetrao-tetrin*, au loc încrucișări, în locurile unde aceste două pasări trăiesc la un loc. Cele mai adeseaori însă, încrucișarea se face între cocoșul de mestecăn și găina de munte și mai rare ori viceversa. Rezultatul este așa numitul *Tetrao-medijs*. Trebuie reținut că și încrucișarea între *Tetrao-medijs* și *Tetrao-Urogallus* sau *Tetrao-Tetrin*, precum și încrucișarea între acești bastarzi este productivă. În ceea ce privește statura și colorațiunea bastarzilor, ei păstrează media între părinții cari le-au dat naștere; caracterul este totdeauna cel al tatălui.

Cu toate că Linné și alți cercetători, recunoșteau că *Tetrao-medijs* e un bastard, totuși Brehm îl socotea în mod excepțional drept o specie.

La origină, cocoșul de munte eră o pasăre de câmpie, cu vremea însă, odată cu pădurile, a fost împins din ce în ce mai mult către munții împăduriți. Cocoșul de munte e strâns legat de pădure, și în special îi place pinul (*Pinus sylvestris*). Totuși aceasta, nu e o condiție exclusivă. Patria sa este în marile păduri, acoperite cu copaci diferiți ca: „*Pinus sylvestris*, *picea recelsa*, *abies alba*, *pinus cembra*, *loria decidua*, *řagus silvatica*, *řirus aucuparia*, *quercus*, etc.

Ii plac deasemenea locurile argiloase și nisipoase, pâraele limpezi și vegetația bogată în: *Rubus spec.*, *varrinium myrtilus*“.

Hrana lui constă din cele înșirate mai sus, precum și din acele copacilor cu frunze aciculare, muguri și

frunze tinere, tot felul de ierburi, jir, ghindă, diferite grăunțe, insecte cu larvele și nimfele lor, etc., etc. Vara, hrana de predilecție a puilor sunt larvele furnicilor. În locurile unde crește *taxus baccata*, acele și fructele acestuia sunt mâncate atât de cocoșii de munte, cât și de ieruncă, ceea ce dă loc la otrăviri. Cocoșul mănâncă desigur mugurii arborilor, totuși paguba e neînsemnată. Ca toate Galinaceele, cocoșul de munte are și el nevoie de pietricele, nisip, argilă și alte lucruri tari, pentru a putea măcina alimentele.

De obicei se găsesc în stomacul cocoșilor diferite pietricele și quarturi, cari după ce se șlefuesc, devenind inutile, sunt date afară odată cu excrementele. Aceste pietre sunt adesea întrebuințate ca podoabă. Se zice că în Siberia s'au găsit chiar grăunțe de aur și diamante în stomacul cocoșilor, ceea ce a dus la descoperirea de vine de aur.

Cocoșul de munte e o pasăre statornică, care nu-și părăsește locul de naștere, decât dacă observă vreă neliniște mare sau despădurirea locurilor pe cari trăește. Deasemenea, în caz de secetă, zăpezi mari sau furtuni, se poate întâmpla ca cocoșul să părăsească ținutul. La noi, emigrările nu se produc nici odată din suprapopulație.

Czink povestește că a văzut adeseaori cocoși ciugulind boabe de *pinus aucuparia* și de juniper, în tovarășia sturzilor și a gaițelor. Deasemenea, a surprins odată un cocoș, care se înfruptă din stârvul unei vulpi.

Iarna, hrana cocoșilor se compune numai din frunzele brazilor și pinilor, precum și din mugurii acestora. Aceasta este cauza gustului intens de rășină, pe care îl are carnea cocoșilor uciși în epoca rotitului.

Excrementele variază după anotimp și hrană; la cocoși, găsim în ele resturi de frunze, pe când la găina vom observa resturi de insecte. Aceasta se datorește faptului că găina trăind mai mult pe pământ se hrănește cu substanțe animale. Culoarea e galbenă cenușie sau galbenă brună, dar sub influența aerului se transformă în brun negru. Aceste excremente sunt cunoscute în Transilvania sub numele de Falzpech.

„La vânătorii unguri“, zice Dr. Wurm, „excrementele cocoșilor constituie un obiect mistic, în mare cinste, și este chiar un adevărat obiect de comerț“. În Transilvania se găsește această „specialitate“ ca „marfă de vânzare“; dar această particularitate a ei mistică, nu este cunoscută de vânătorii nici unei alte naționalități.

Iarna, cocoșul se retrage în ascunzișuri mai călduroase sau pe locuri neacoperite cu zăpadă. Aci se ascunde pe sub brazi și adeseaori se lasă chiar a fi acoperit cu zăpadă. Astfel poate stă săptămâni întregi, nemâncând altceva decât frunzele brazilor. Câteodată, când iarna e mai aspră, se adună cârduri întregi, pentru a se încălzi unul de altul. Când afară e viscol, stă cocoșat pe copaci. Czink spune: „Adeseaori poți da peste ei, făcându-și tuneluri prin zăpadă, întocmai ca potârnicile și iepurii“.

Am citit în mulți autori despre aceste obiceiuri ale cocoșului, adică de a se lăsa acoperit cu zăpadă, etc;

din nefericire în niciuna din preumblările mele n'am putut observa așa ceva. Cu toate că am studiat în amănunțime această chestiune, n'am putut să-mi confirm acest fapt, nici pentru Germania, nici pentru Austria, Carpații de Nord și Transilvania. Deasemenea nici chiar vânători și pădurari experimentați, nu mi-au putut confirma acest lucru. Czink nu eră totuș un observator, care să se ia numai după cele auzite, așa că chestiunea înzăpezirii rămâne deschisă și va trebui clarificată odată prin observațiuni potrivite. Se știe totuș că în caz de zăpezi mari și continui, cocoșul de munte, ca și iepurele sau potârnichea se lasă a fi acoperit de zăpadă.

În afară de surzenia de care s'a vorbit mai sus, e necesar să pomenim și de altă caracteristică biologică-anatomică a cocoșului de munte. E vorba de așa numitul „cocoș nebun”, o curiozitate biologică, căreia i s'ar găsi ușor o explicație dacă faptul ar surveni numai în epoca fecundară. Așa cum se prezintă cazul însă, explicația e mult mai anevoioasă.

Cel mai renumit „cocoș nebun” a fost cel din grădina zoologică din Schönbrunn. Cazul lui a dat de lucru ornitologilor timp de 8 ani de zile, după care timp a murit. În anul 1898, un țăran din Mürzzuschlag, venea în căruța sa, când un cocoș se îndreptă spre el și se așeză pe scară; cocoșul merse astfel până la curtea țăranului și se instală comod printre găinile acestuia. Țăranul anunță pe un pădurar împărătesc despre acest musafir, iar acesta îl luă și-l aduse la Schallerkägel. Aci, pe muntele Petru, el deveni un punct de atracție pentru turiști și se putură lua chiar câteva fotografii. Împăratul Franz Iosef interzise împușcarea lui și cerea adeseaori să-l vadă. Cocoșul legă repede prietenie cu diverși vânători și pădurari, între cari își făcuse anumiți favoriți. Acestora le sbură pe mâini și pe gât, până când, îmbătrânind, fu dus la Schönbrunn, căci existau temeri ca într'o bună zi să nu-și ia sborul spre libertate. Aci fu instalat în parcul împărătesc, dar el se sinchisea prea puțin de public, bucurându-se numai când își revedea prietenii din Mürzzuschlag; pe aceștia îi recunoștea totdeauna și își manifestă vizibil bucuria pe care o simțea la vederea lor.

Cercetătorii străini pomenesc și ei despre asemenea cocoși, dar nu voiu mai insistă asupra lor, aceasta ieșind din cadrul acestui studiu. Czink deasemenea

vorbește de câteva cazuri; după el cauza ar fi vreo urmărire prea tenace a cocoșului de către păsările răpitoare, ceeacă îl determină a-și căuta salvarea în apropierea omului. Deasemenea și zăpăceala cauzată prin diferite răniri ale capului, răniri datorite vreunui sbor nebunesc, ar putea fi cauza acestei sminteli. Cocoșii nebuni atacă adesea chiar oamenii. Czink crede că asemenea întâmplări sunt în legătură cu funcționarea anormală a creierului. Ar fi interesant ca vânătorii noștri să facă cunoscut „Revistei Vânătorilor”, cazurile observate de ei.

Cocoșul, care se hrănește mai mult cu frunze și muguri, se lasă pe pământ, mai mult în timpul când se coc afinele. Deasemenea năpârleala, mai ales cea a ciocului, îl silește să și caute hrană și adăpost la suprafața pământului. Găina din contră stă pe copaci numai în epoca de fecundare.

Cocoșul de munte zboară admirabil, dar poate și alerga foarte bine; chiar un cocoș rănit, e foarte greu de ajuns chiar de către un câine de vânătoare. Mai ales în epoca rotitului, cocoșului îi place să alerge în susul muntelui, prin zăpadă către locurile de bătae. El își întinde în mod vizibil gulerul și-și lasă pieptul în jos. Urmele la cocoș, constituiesc niște șiruri, pe când la găini sunt încrucișate și se deosebesc de ale cocoșului prin pasul mai scurt și mai îngust.

Cocoșul face cu plăcere bae, fie în izvoare, fie în nisip și lasă acolo, în urma sa, niște urme de forma albiei. Aude bine și vede bine; în schimb mirosul nu e prea dezvoltat. Dacă e deranjat,

fie de vânători, ciobani sau tăetori, atunci se retrage într'un colț mai liniștit al pădurei.

Indivizii tineri suferă adeseaori de răceli și indispoziții ale stomacului, pe când cei bătrâni capătă cu ușurință o paralizie a picioarelor. Pielea cocoșului e locuită de paraziții: *Ixodes ricinus*, *Gomodes ihelicornis*, *Nurnus quadrulatus*, iar intestinul de: *Ascaris compar Sch*, *Heterakis vesicularis Tr.*, *H. Inflexa Rud*, etc. Sub piele găsim câteodată pe *Filaria Urogali*. Alte boli nu sunt cunoscute. Cocoșii ating o vârstă înaintată; în colivie trăesc 18 ani.

Dușmanii cocoșului de munte sunt: vulturul, *mustela foina*, *mustela martes*, *mustela putorius*, *mustela erminea*, *mustela vulgaris*, *Felix catus ferus*, *Felix lynx*, *Meles taxus*, *Canis vulpes*, precum și diferite alte păsări răpitoare.

Un vânător țăran care vânează din adăpost.

După o ilustrație din lucrarea lui Edward Crink.

Czink povestește că, dintr'un adăpost, a omorât odată o vulpe, strecurându-se spre un cocoș care se împerechiă. Foarte puțini vânători au avut dealfel ocazia să cunoască dramele pădurei; Czink însă eră un favorit al soartei și în privința aceasta; deaceia voiu descrie aci, o dramă observată de el acum vreo 50 de ani: o luptă între o pisică sălbatecă și un cocoș de munte:

„Pe vremea aceia țara noastră mai aveă păduri virgine, pe cari chiar un vânător încercat nu le vizită decât rareori. Acolo zăcea tot ce natura, în decursul secolelor, crease și distrusese, tot ce biruise sau fusese învins în lupta pentru existență, tot ce furtuna și vântul răsturnase sau dărâmasese, după ce putrezise și zăcuse răvășit clae peste grămadă. Alături de acest mormânt al naturei, creat de vânturi și ocolit de om, erau însă și locuri unde țâșnea viața nouă și unde copacii svelți se înălțau majestos către cer. Acestea sunt cu adevărat locurile favorite ale cocoșilor de munte“.

„Intr'un asemenea loc, din munții Transilvaniei, îmi instalasem „Wigwam-ul“ meu în timpul epocii de rotit a cocoșilor de munte și am petrecut atunci zile frumoase și fericite, clipe de neuitat. Toată tovrășia mea se compunea dintr'un bătrân român transilvănean, care cunoșteă toate tainele pădurei; chiar cu acesta nu mă întâlneam câteodată decât seara târziu. Doborîsem dejă câțiva cocoși, cari desfăcuți, atârnav de ramurile bradului ce ne adăpostea. Aceste ramuri, le tăiam din vreme în lungimea necesară și cam la înălțimea unui stat de om. Mai voiam să vâneze încă doi cocoși, pentru a putea după aceia să mă întorc acasă. Vremea eră admirabilă, pădurea de fagi începuse deacum să înmugurească și cocoșii erau în plină epocă de rotit, când într'o noapte luminată de lună, mă strecuram dealungul unui pisc, către un loc de bătae foarte îndepărtat. Pe ici colo câte o stâncă acoperită cu mușchi, sau câte un brad, țâșnea afară din haosul care mă înconjură. Numai rareori se puteau vedeă mici poeni sau petece acoperite cu zăpadă, pe cari cocoșii obișnuiesc să se joace. Eră încă noapte, stele străluceau pe cer și luna își trimetea razele ei blânde asupra acestui loc de o sălbăticie fermecătoare.

Deodată, un cocoș începù să cânte; nu voiam să atac imediat pe nobilul cântăreț, ci voiam să aștept până când, luminându-se puțin, voiu putea să țintesc mai bine. Mă retrăsei prin urmare sub o stâncă, mă așezai pe un trunchi de copac și aprinsei o lulea. În sfârșit către răsărit se arată o rază de lumină; în acest moment mă hotărâi să încep apropierea. Eră foarte greu de înaintat pe terenul acoperit cu crengi, și nu odată m'am temut că am pierdut cocoșul; ajunseseam totuș atât de aproape, încât la palida lumină din acele clipe, putui recunoaște cocoșul sub forma unui bulgăre negru, stând cocoțat pe o cracă de brad. „Back, back, back“, se auzi deodată, și spre necazul meu, o găină sboară pe dinainte-mi și se lasă jos, sub craca pe care eră cocoșul.

Acesta deabia auzise strigătul îmbietor, că se și

aruncă spre pământ, unde începù rotitul. Totuș, în timp ce curtezanul continuă încă, găina sbură deodată, fapt care mi se părù foarte curios. Presupusei, că trebuie să existe o cauză care o forțase la aceasta, și într'adevăr după câțeva vreme o descoperii. Eram împiedicat din cauza stâncilor și a vântului, de a vedeă ce se petrece; dar jocul de dragoste al cocoșului dură numai puțin timp, căci cântecul său fu întrerupt deodată, iar eu nu mai auzii decât pârâitul aripilor sale, urmate de câteva note guturale. Mă apropiai repede, dar cu băgare de seamă, și, ascuns după o stâncă, observai cum un cotoiu sălbatec enorm, încercă să stranguleze pe bietul cocoș, care adineaori încă eră vesel și însetat de dragoste. Mai înainte însă de a-și fi săturat cotoiul pofta de sânge, îl împușcai cu încărcătura pe care o destinaseam cocoșului, punând astfel capăt vieții sale de bandit. Această dramă petrecută în pădurile seculare, îmi procură nu numai un cocoș și un admirabil cotoiu sălbatec, dar și dovada neîndoelnică, că acest animal e unul din cele mai dăunătoare pentru cocoșii de munte“.

Groaza cea mare o inspiră însă *Bubo maximus*, *astur palumbarius* și *aquila chrisaëtus*. Străbătând ca o nălucă pădurea întunecată, văzând totul cu ochii lor arzători, aceste păsări știu nu numai să găsească cocoșul cel mai ascuns, dar încă, să descopere și să doboare chiar găina care-și adăpostește puii sub aripi.

Deasemenea *Astur palumbarius* este un dușman foarte temut, căci, odată cocoșul descoperit, el îl urmărește ore întregi, cu o rară tenacitate.

Frica de acesta, de Aquila chrisaëtus și de alte Falconidee este atât de mare, încât când se simte urmărit, cocoșul, într'o goană ne bună, se apropie adeseaori de locuințele omenesti dela poalele dealului sau din pădure, și pentru a scăpa de dușmanul său necruțător, se ascunde prin șoproane, grajduri, sau chiar prin coșurile caselor. In aceste momente, frica de om cedează în fața pericolului mai apropiat, cu toate că adeseaori pasărea cade din lac în puț.

Homo sapiens însuși, răpitoarea cea mai rea, are partea sa ca dușman al cocoșilor de munte. Tăetorii de lemne și căutătorii de ierburi, distrug și ei o mulțime de cuiburi și transformă ouăle în mâncare. Chiar pădurarii și organele de pază vânătoarești își îngăduie plăcerea de a duce ouă copiilor lor, ca jucării, sau de a le vinde iubitorilor de natură sau colecționarilor. *Eu însuși am observat odată cum un brigadier silvic, actualmente în serviciu, ucidea în fiecare zi o mulțime de păsări cântătoare, pentru a putea hrăni un Bubo maximus.* Nu e nevoie de comentarii pentru a ști, la ce ne putem așteptă din partea unui asemenea organ de pază.

Pe vremea tatălui meu și a lui Czink se prindeau o grămadă de găini de munte și de ierunci, în județul Ciuc și la Gyergyö. Astăzi încă, pădurile de acolo sunt pline de ierunci și, cu siguranță, că mii și mii mai sunt asasinate cu lațul. Am auzit dintr'un izvor vrednic de crezare, că în anii de după războiu, o asemenea „capacitate“ a ucis chiar trei cerbi cu asemenea lațuri; aceasta din cauză că nu-și putea procura

permis pentru arme. Cât de atente ar trebui să fie organele noastre vânătorești și cât de mare pedeapsa — cel puțin o lună închisoare — pentru a putea scăpa de acești bandiți! Pe deasupra încă, cel ce ucide cerbii cu lațul, mai eră și arendaș de vânătoare! Ar fi prin urmare foarte necesar, ca aceste ținuturi să fie arendate numai societăților recunoscute și cu statute în regulă.

Numărul cocoșilor de munte, în locurile unde aceștia trăesc, poate fi mărit prin cruțarea lor și distrugerea răpitoarelor. *Dacă s'ar încercă la noi să se facă așa ceva, cum se și face dealtfel în țările alpine, am putea avea foarte mulți cocoși, cu atât mai mult, cu cât avem locuri prielnice pentru asta.* Deasemenea ar putea fi colonizate ținuturile cari posedă condițiunile de viață necesare cocoșilor de munte. Incercarea cere însă foarte mult timp și e atât de costisitoare și nesigură, rezultatul depinzând de cel mai neînsemnat factor,—încât ea nu poate fi recomandată decât acolo unde sunt mijloace însemnate și loc mult. După Dr. Wurm, renumitul cercetător de Tetraoni, ciocirea și creșterea cocoșilor de munte în casă, n'a dat niciodată rezultate bune, din cauză că cloștile nu cresc bine puii.

Este preferabil de a se da drumul la păsări importate, însă și cu acest sistem ne putem aștepta la nereușită. De aceea nu putem recomanda decât metoda ciocirii și creșterii acestor păsări în curți închise și liberarea lor mai târziu.

După Lloyd, cocoșul de munte dispăruse cu totul din Anglia, încă de prin 1760; dar între anii 1837-1843, Scoția fu din nou colonizată cu ei, în cantitate foarte mare. După Ottomar von Holzhausen e bine să se facă adăposturi de iarnă prin crescătoriile de cocoși. Acestea rețin cocoșii și împiedică emigrarea lor. Vom răspândi pe sub aceste adăposturi poame uscate, frunze de brad, diferite semințe, jir, alune, ghindă, precum și amestecuri făcute din tot felul de semințe. Printre acestea vom mai pune un amestec de nisip, argilă, scoici de melci, etc., căci acestea servesc la mistuire. Din nefericire, interesul vânătorului pentru cocoșul de munte dispare odată cu sfârșitul epocii rotitului, astfel că în restul anului, arareori el se mai ocupă de soarta și starea lui. Acest interes trece din nou pe primul plan, deabia când se reîntoarce epoca rotitului. Pentru colonizare, e bine să se întrebuițeze cocoșii suedezi, obișnuiți cu ținuturi mai aspre.

Cine vrea să aibă deslușiri complete, să-și procure monografia D-rului Wurm: „Cocoșul de munte, istoria, vânarea și creșterea sa“.

Să trecem acum la chestiunea vânării cocoșului de munte.

„Wenn die Buchen knospen, so denke dran
„Und kürze den Schlaf, oh, Waidemann!“

Freiherr von Kobell

(Când fagii înmurgesc, gândește-te la asta,
Și scurtează somnul, o vânătorule!“)

Rotitul, în strânsă legătură cu timpul, începe cam prin Martie—Aprilie și ține aproximativ o lună; totuși, cu oarecari întreruperi, poate ține și mai mult. Locul de bătae sau copacul trebuie studiat mai dinainte. Cocoșul și-l alege încă de cu seară. Imediat, înainte de apusul soarelui, cam pe la 7—7¹/₂, cocoșul

se apropie, făcând multă gălăgie, se oprește cercetând câțva timp, se mută odată sau de două ori și la sfârșit scoate un mic țipăt asemănător cu acel al gaiței. De multe ori, cocoșul începe rotitul chiar de cu seară, așa că în acest caz el poate fi împușcat cu mai multă ușurință decât la bătaia de dimineață. Dacă cunoaștem locul bății, adică dacă-am reperat cocoșul mai dinainte, găsirea lui a doua zi de dimineață este cu

Casa Verde-Temișoara.

M. S. Regele, pe locul de pândă la vânătoria de la Casa Verde.

atât mai sigură. Inainte chiar de a se crăpa de ziuă, la lumina lunii încă sau chiar dinainte, cocoșul își începe cântecul său. Acesta se compune din trei părți: pocănitul, (das Knappen), motivul principal (der Hauptschlag) și sâșăitul (das Schleifen). Pe cât acestea se pot reproduce în mod grafic, sunetele ar fi aproximativ următoarele:

bl-bl-bl-bl-blbl-blbl-blbl-blbl-blbl, trilul: grrrrrr... după care urmează motivul principal: glakk... Acesta seamănă cu pocnetul dela destuparea unei sticle cu șampanie. Imediat după el urmează un șuerat: ș-ș-ș-șiiiș-șis-ș-ș-ș, care e caracteristic și în decursul căruia cocoșul e surd, timp destul de îndelungat, pentru ca vânătorul să poată face aproximativ 10 pași spre el. Tot acesta e și momentul propriu pentru împușcarea lui.

În timpul rotitului, cocoșul își schimbă adeseori locul, fie din neîncredere, fie din prudență față de vreun rival mai puternic sau față de vreo răpitoare. În acest timp cocoșul încetează întotdeauna cântecul și privește

de jur împrejur, dela înălțimea copacului său, pe care-l alege totdeauna foarte înalt și cu perspectivă vastă. Un asemenea cocoș, nu trebuie urmărit decât după ce și-a reluat cântecul.

Adeseaori, cocoșul de munte cântă chiar în timpul toamnei. După Dr. Wurm., cauzele acestui fenomen ar fi următoarele:

- a) pui, cari-și cântă din veselie cântecul;
- b) cocoși mai bătrâni, cari în urma năpârlirei, simțindu-se în deplinătatea puterilor lor, sau aducându-și aminte de primăverile de dragoste, reîncep cântecul chiar la această epocă înaintată;
- c) cocoși, scoși din luptă, cari din diferite cauze nu s'au putut împerechia în timpul primăverii.

Trebuie adăogat că la bătaia de toamnă găinile nu sunt călcate.

Vânătoarea dintr'un adăpost, e practică mai ales în Rusia. Pe timpul lui Czink, ea era frecventă și în Transilvania. De obicei ceace silește pe vânător la

acest gen de vânătoare sunt mai ales accidentele terenului. În primul rând, trebuie cunoscut, pentru aceasta, copacul de adunare. Cam pe la prânz, când nu se simte nimic pe locurile de bătaie, se face un adăpost, sub un brad sau pin, fie în apropierea copacului, fie acolo unde se observă, pe zăpadă, urme de cocoș. La nevoe se poate întrebuința și un brad care are ramuri până la pământ; pe pământ se va împrăș-

tia, de asemenea o oarecare cantitate de ramuri, pentru a feri pe vânător de frig. Vânătorul trebuie să fie bine ascuns și să aibă pregătite câteva găuri pentru ca prin ele să poată privi și împușca. Instalarea în adăpost se face înainte de miezul nopții și din acel moment începe așteptarea. Adăpostul poate fi întrebuințat, fie când rotitul are loc pe copac, fie când e pe pământ. Czink a împușcat odată, dintr'o singură lovitură, doi cocoși cari se luptau; adeseaori din aceste adăposturi se pot împușca și jderi, pisici sălbatece, vulpi, mai rareori râși, lupi, urși, etc. În această privință, experiența lui Czink se bizue pe observațiile sale în munții Făgărașului.

Acest fel de vânătoare s'a întrebuințat și se întrebuințează încă, în locurile locuite de secui, precum sunt jud. Ciuc și Treiscaune.

Imi sunt deasemenea cunoscute cazuri din Valea Prahovei, unde țaranii obișnuiesc și ei astfel de vânătoare. Cu toate că sunt de atunci 30 ani, îmi amin-

tesc și azi încă de strălucitorul și uriașul cocoș, un superb exemplar, pe care pentru prima oară l-am văzut ucis în felul descris mai sus.

Din nefericire, unii vânători, de dragul fripturei, ucideau câteodată și găini, a căror împușcare ar trebui de altfel cu totul interzisă. Czink pretinde că așa ceva fac numai țaranii, dar desigur că și unii boeri nu se dădeau înapoi. Un vânător inteligent, chiar dacă n'ar cunoaște această interdicție, nu va împușca niciodată vreo găină de munte și nici o ieruncă, căci acestea sunt și așa în mare parte distruse de către păsările răpitoare. A nu împușca găini, înseamnă a le ocroti și cine nu e ocrotitor, nu e nici vânător. În general, vânătoarea dintr'un adăpost e disprețuită, dar ea nu e cu toate acestea mai rușinoasă decât acelaș fel de vânăre la cocoșul de mesteacăn, sau ca pânda din observator la orice alt vânat; cine a împușcat un cocoș de munte dintr'un adăpost, nu trebuie să se rușineze întru nimic.

Vânătoarea dela Casa Verde-Temișoara

1) M. S. Regele, 2) Dr. Gh. Nedici, 3) D-l Poklewsky-Coziel

Găina de munte, ca mai toate păsările cari clocesc pe pământ, își construiește cuibul în mod cu totul neîngrijit, printre ierburi sau copacii doborâți de furtună. Câteodată putem găsi astfel de cuiburi chiar prin locurile unde pădurea e în tăere, ceace dovedește o lipsă de grijă, demnă de remarcat. Găinile tinere fac câte 6—8 ouă, cele bătrâne 12—18. Ele sunt apărute prin haină lor, a cărei culoare e foarte asemănătoare

cu pământul pădurei; răbdătoare, ea nu se mișcă din loc și se lasă aproape călcată în picioare de către trecătorii pădurei. Dacă o speriem, găina se decide cu greu să fugă și imediat ce pericolul a trecut, ea se așează din nou pe ouăle ei. Ouăle sunt cam de mărimea mijlocie a unui ou obișnuit de găină și sunt pătate în brun sau gălbui. O găină nu zboară niciodată brusc depe ouă, ci mai întâi se strecoară, alergând printre ierburi și apoi abia se înalță, în mod bătător la ochi, aceasta pentru a atrage atenția presupusului vrăjmaș asupra ei și astfel să nu-și trădeze cuibul. Către sfârșitul clocitului ea e mai lipită ca totdeauna de cuib.

Cocoșii nu clocesc niciodată, din contră, ei turbură adeseaori liniștea cuibului, pentru a sili găina la o nouă împerechere. Puii apar cam după vreo 28 zile de clocire și părăsesc cuibul imediat ce s'au uscat. Găina îi duce prin tufișuri și îi chiamă prin strigătul: „Djak, Djak“. Puii sunt foarte simțitori la ploae și chiar după

ce au ajuns să se cocoteze prin copaci, încă au de suferit de pe urma ploilor îndelungate. Dacă îi speriem, ei se urcă în copaci și privesc oamenii cu multă curiozitate. În caz de pericol, găina își apără puii cu un curaj nebunesc, chiar în contra răpitoarelor mai mari. Prima lor hrană sunt insectele, gândacii, ouăle de furnică, mai târziu poamele. Piuitul lor e foarte asemănător cu cel al puilor domestici. Vulpile, râșii și nevăstuicile fac mari pagube printre puii de cocoși.

Arma pentru cocoși e pușca cu două țevi, calibru 16 sau 12, cu tir cât mai strâns și pentru cartușe fără fum, încărcate cu alice de 4—5 mm. Poșurile sunt de condamnat; iar în ceea ce privește glonte, el nu e de folos, din cauza întinericului care domnește la acea oră timpurie. În orice caz, dacă-l întrebuițăm, nu vom uza decât de gloanțe de 6.5—8 mm., cu cămașe de oțel, altfel riscăm să sfășiem cocoșul cu totul. Drillingul este deasemeni avantajos, fiindcă avem în același timp și alice și glonț. Vom prefera pe cel de cal. 16—16 sau 12—12, 6.5—8 mm. În general drillingul trebuie recomandat pentru vânătoria de pădure, căci aci putem da peste tot felul de animale. Pe vremea puștilor „Express“, se întrebuițau în țările alpine, cel de cal. 450 până și pentru cocoși. Nu sfătuesc totuși pe nimeni să procedeze în acest fel, deoarece de pe urma unui cocoș astfel ucis, nu avem nici un folos. Tatăl lui Czink vâna din obișnuință încă tot cu pușca cu cremene.

Cea mai nimerită lovitură este sub aripi. De obicei, dacă un cocoș e numai rănit, el se pierde, așa că e bine să ne servim și de un câine în care putem avea încredere. Bineînțeles acesta trebuie purtat în lesă.

Putem afirma cu toată siguranța că pozițiile cocoșilor împăiați sunt cele mai adeseori nenaturale. Cei mai mulți preparatori n'au văzut nici un cocoș în viața lor și se servesc numai de mostre sau tablouri. Din această cauză rareori ei nemeresc poziția, și cu toate că cel care l'a comandat e fermecat de splendoarea lui,

el poate fi sigur că în fața sa nu are decât o caricatură. Singurii preparatori cari s'au apropiat de realitate până acum, sunt: Hodek din Viena, atelierul prof. Dr. Lendel din Budapesta și fostul Dombrowski din București. Dealtfel chiar un cocoș gata preparat, poate fi refăcut și transformat, încât să semene mai mult cu realitatea. Cele mai desăvârșite preparate erau ale lui Czink, cari erau adevărate capo-d'opere. Cum am spus, posed și eu un cocoș lucrat de Czink în persoană. Printre cei mai buni preparatori ai noștri putem cita pe ornitologul Ernest Hausmann din Bacifalău, jud. Brașov. Din nenorocire, faptul că lucrează numai singur, face ca comenzile să fie mult timp așteptate, până le termină. El nu se lasă totuși presat și nu știe ce-i aceea lucrare făcută în repezeală. Nimeni nu-l poate face să lucreze altfel, decât ca și cum ar fi

vorba de o capo-d'operă. Și într'adevăr tot ce a făcut el e o operă de maestru și durează ani de zile. Omul acesta posedă de asemenea observații după natură și o îndelungată experiență,

Rețeta pentru gătitul cocoșului e de domeniul Anicăi Gustsubțire, deaceia nu mă mai ocup de această chestiune.

Pentru un studiu mai amănunțit al cocoșului de munte recomand următoarele lucrări:

- Edward von Czink. *Das Auerwild*.
 Dominik Geyer. *Die Auerbalz*.
 Dr. W. Wurm: *Das Auerwild, dessen Naturgeschichte, Jagd und Hege*.
 Dr. W. Wurm: *Auerhahnjäger*.
 E. Bergmiller. *Frñahrungen auf dem Gebiete der hohen Jagd (Das Auerwild, bearbeitet von Ottomar von Holzhausen)*.
 Baillie Grohman. *Field*, 1894 September.
 Lasinger. *Mit Schneeschuh zur Auerhahnbalz*. Weidmann, 1893.
 Lloyd. *Game of the bird and wild fowls of Sweden and Norwegen*.
 Harrie Brown. *The capercaillie in Scotland*.
 Baron A. von Krüdener.
 Egon Freiherr von Kappler. *Baltische Jagdblätter. Beschreibungen des Auerwilds und dessen Jagd in Russland und Sibirien*.
 Dr. W. Wurm. *Auerwild*.
 Dr. W. Wurm. *Naturgeschichte der zur hohen Jagd gehörigen Tiere Mitteleuropas*.
 Dr. W. Wurm. *Kritische Naturgeschichte des Auerwildes*
 Dr. Naumann's *Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas*.

Vânătoarea dela Casa Verde-Timișoara
 M. S. Regele și Regele Gheorghe al Greciei

Care sunt cauzele pieirei vânatului mic și cum le putem elimina ?

de Ötvös Balázs, Szödràkos, Ungaria

(Urmare)

Niciodată să nu împuşcăm un stol de potârniche până la ultima bucată, căci potârnichea e un vânat stabil. (În timp de 15 ani am aranjat multe terenuri de vânătoare, am vânat în toate părțile vechei Ungarii, dar încă n'am observat o răslețire sau o emigrare depe terenul unde potârnichele erau ocrotite, cruțate și hrănite în timpul lipsei de hrană; unde se aflau ascunzișuri și unde nu erau multe răpitoare!) În locul acela unde se află un stol, desigur că vom găsi și anul viitor un stol — chiar dacă n'a rămas în viață din tot stolul decât o singură potârniche. Dar dacă împuşcăm și această ultimă bucată, atunci se poate întâmpla că în locul acela să nu se mai prăsească potârniche.

Înmulțirea potârnicilor nu este ușoară, dar nici imposibilă. Să le creiem ascunzișuri contra frigului și vântului, să le hrănim iarna când e zăpadă mare, să le facem drum spre locurile de hrană cu o sanie mică, sa cu o lopată. Dacă nu hrănim potârnichele în mod artificial, atunci să le ajutăm cel puțin ca să-și poată procura hrana naturală. Să înlăturăm zăpada pe o întindere de câțiva metri pătrați de pe acele semănături de toamnă (grâu, secară, orz) unde le vedem îngrămădite la un loc, ca să aibă unde să se vâre sub zăpadă și să se hrănească cu semănătura verde.

Pe terenurile unde se află ici-colo câte o pădurice deasă, găsim întotdeauna câteva stoluri de potârniche, cari sunt „sălbatece“ de tot și nu ne așteaptă până le putem împuşca. Dacă pe un timp cald prepelicarul le pontează și din întâmplare împuşcăm 1—2 bucăți, atunci stolul se retrage în pădure; iar dacă îl urmărim, se scoală departe, — ori-cât de încet ne-am apropiat de el. Astfel de potârniche neamțul le numește „Holzböcke“. Acestea rămân de prăsilă pentru anul viitor și cad în îngrijirea naturei, care nu lasă ca o specie persecutată de om și de răpitoare, să piară.

Până acum am dovedit că — dacă ocrotim, cruțăm și hrănim vânatul mic —, succesul va fi bun. Dar să nu credem că o cruțare exagerată, adică atunci când oprim vânătoarea potârnicilor pe o serie de ani, ne va aduce un folos. Iată un exemplu:

Ca tânăr vânător am luat adesea-ori parte la vânători aranjate pe o moșie mare, unde se aflau mulți iepuri și multe potârniche. Moșierul, un conte, îmbătrânise; nu mai vâna și nici nu mai aranjase vânători, — dar nici personalului său nu-i permitea ca să vâneze. Care a fost rostul acelei cruțări exagerate?

Trecură zece ani. Contele ne oferă terenul său pentru o cursă de prepelicari. Apăruseră pe teren 15 prepelicari, dar eu ca jude nu fui în stare ca să recensez mai mult de 8 de dimineață și până la apusul soa-

relui. Nu găseam destul vânat, cu toate că străbătusem toate părțile moșiei, pe cari le cunoșteam și eu că odinioară erau bine populate cu vânat! Contele ne ceri scuze și își ocără personalul de vânătoare, care însă își îndeplinise datoria în conștiință, deoarece răpitoarele se stârpeau, ascunzișuri fură create și vânatul hrănit pe timp de iarnă. Eu explicai atunci contelui cauza diminuării vânatului. Fiindcă nu se vânașe timp de zece ani, proporția sexuală a vânatului era foarte nefavorabilă și deoarece nici veciunul său nu vâna, vânatul nu și schimbă locul de loc, căci nimeni nu-l neliniștează; așa dar o reîmprospătare pe cale naturală a sângelui era exclusă.

Contele m'a ascultat; dădu ordine personalului ca să reglementeze proporția sexuală și dădu drumul la câțiva iepuri și potârniche. În al treilea an mă invită apoi la o vânătoare, de al cărei rezultat fui mulțumit.

Cositul prea de timpuriu

E lucru firesc, că potârnichele și fazanul își fac cuiburile prin fânețuri. După cum știm, ouăle au trebuință de oarecare umezeală, căci altfel s'ar usca de tot în timpul clocirii. Prășitorul de găini, și mai ales acela care întrebuițează mașina de scos pui, udă din când în când ouăle, pentru ca umezeala transformată în aburi prin căldura mașinei (cloștei) să moaie coaja ouălor, ca puișorii să o poată găuri cu ciocul atunci când vor voi să iasă din ou. La păsările sălbatece are grije natura de umezeala necesară. Această umezeală o procură cloșca, atunci când în zori de zi ea părăsește cuibul, pentru a-și căuta hrană. Când se întoarce la cuib, penele ei de pe burtă sunt umede și această umezeală trece apoi asupra ouălor. Fânețurile rețin cel mai bine roua. Mai este și un alt motiv, pentru care potârnichele și fazanii își fac cuiburile prin fânețuri. Prima hrană a puișorilor sunt insectele, și cele mai multe insecte (mici) se găsesc prin fânețuri. Așa dar potârnichele și fazanul se supun unui instinct natural, când își fac cuibul prin fânețuri.

(La fazaneriile moderne, cloșcilor împreună cu puișorii li se dă drumul prin lucernă și prin alte fânețuri, pentru motivul că acolo puișorii găsesc hrana cea mai naturală).

Dar ceace ne ajută natura, este stricat de către omul care vine cu coasa și cosește fânețurile, înainte de clocirea ouălor. Cloșca, odată gonită de pe cuib, părăsește ouăle și acestea se răcesc. Cositul fânețurilor este însă de o importanță mai mare decât înmulțirea păsărilor sălbatece, astfel că trebuie să căutăm mijloace, cu ajutorul cărora putem salva cuiburile (ouăle) de prin fânețuri.

Mulți vânători fac următorul lucru: Cu ajutorul unui prepelicar cu nas excelent ei străbat fânețurile cu câteva zile înainte de cosire. Când prepelicarul pontează un cuib (cloșcă), vânătorul se apropie și înfige la 1—2 pași de cuib o creangă sau un băț, pentru ca cosașii să lase în jurul bățului (cuibului) un loc de câțiva metri pătrați necosit.

Insă aceasta este o oboseală zadarnică și fără folos! Căci: 1. Cloșca, pe timpul cloceii n'are miros. Cum? Ouăle au trebuință de căldură, și deci ele absorb căldura corpului cloștei; așadar, deoarece și plumajul cloștei împiedică o evaporare, mirosul ei de vânat nu se răspândește și prepelicarul trece pe lângă cloșcă fără a o simți. Dacă prepelicarul găsește și pontează o cloșcă, asta e numai o întâmplare. Așa dar, vânătorul care vrea să noteze cuiburile, notează 1-2 și lasă nenotate 20!

Faptul că chiar cel mai bun prepelicar nu pontează cuibul (cloșca), s'a dovedit de multe ori. Un prieten al meu importase un pointer faimos, cu un nas excelent. Intr'una din zile l'a adus la mine ca să-l încercăm și să-i spun părerea. Eu, vrând să fac o glumă cu el nu dădui drumul prepelicarului până în momentul când ajunserăm la un cuib, unde cloceia o potârniche pe care o văzusem eu de mai multe ori. Pointerul trecu pe lângă cuib și nu pontă. „Vai, scumpul meu, prepelicarul tău are un nas prost!“ Foarte indignat prietenul meu se miră: „Ia-l de curea și vino după mine!“

Bătea un vânt foarte calm, un zefir de primăvară. Merserăm din nou spre cuib, însă luând direcția contra vântului. Ajunserăm la doi pași de cuib și vedeam deja potârnichea cum șede pe cuib; însă prepelicarul nu pontă, cu toată că îl lăsasem liber. Prietenul meu eră amărît de tot. Dar l'am mângâiat și l'am dus la fazani. Prepelicarul pontă cocoșii dela o depărtare considerabilă și aveă într'adevăr un nas excelent.

2. Potârnichea, dar și fazanul nu se întoarce la cuibul, a cărui împrejurime s'a schimbat, căci, vede primejdie; și tocmai instinctul de conservare nu-i lasă ca să se înapoieze la cuibul în primejdie. Potârnichea, când se întoarce dela căutarea hranei, nu zboară direct spre cuib, ci se lasă mai departe de el, și folosindu-se de adăposturi merge pe jos până la cuib. Dacă în apropierea cuibului n'are vreun adăpost, atunci crede că e în primejdie și cuibul este prăpădit și deaceia caută un alt loc unde să depună ouăle.

3. Chiar dacă s'ar întoarce potârnichea la cuibul, a cărui împrejurime e cosită, tot n'ar fi în siguranță, căci răpitoarele cercetează cu predilecție astfel de ascunzișuri.

Ce să facem dar?

Să cutreerăm fânețurile înainte de cosirea lor, în timpul când potârnichele sunt împerechiate, dar găina încă nu clocește. Prepelicarul ne pontează potârnichele și noi le sculăm. Dacă le gonim cât mai des, nu se întorc la locul unde nu se cred în siguranță, ci caută un alt loc (semănături, păduri) unde pot cloce în pace.

5. Braconieri, câini și pisici sălbătécite

Nu se poate învăța din cărți modul cum să luptăm contra braconierilor. O lege serioasă, un personal conștiincios și curajos își vor îndeplini datoria.

Contra câinilor vagabonzi eu fac următorul lucru: Iau mațele unei oi, sau a altui animal, le leg cu o sfoară și noaptea trec prin sat târând nada pe uliță. Câinii vagabonzi iau urma nadei și o urmăresc până la locul unde am pus bucăți de carne otrăvită. Locuitorii nu mai văd, n'aud detunături de pușcă, dar observă că le mor câinii pe rând. Toți sunt înspăimântați, cred că a izbucnit o boală contagioasă printre câini și fiecare își leagă câinele. Acel câine care nu e legat, e pierdut. Se înțelege dela sine, că nu pun multă otravă în carne, pentru ca animalul să nu rămână pe loc.

Dar există și câini, cari noaptea sunt închiși în curtea îngrădită, însă ziua vânează la câmp. Pe aceștia îi țin minte, și dacă este de sex masculin, sunt sigur că îl voi prăpădi. Aștept până când vr'o cățea din șenilul meu e în călduri și o iau cu mine, spre stăpânul câinelui vagabond, la care mă duc cu un pretext oarecare. Dacă poarta este deschisă, nu mai intru în curte, ci mă opresc pe stradă simulând că mi s'au deslegat bocancii și vreau ca să-i leg, sau că mi s'a încurcat cățeaua în curea, etc. Câinele — dacă e acasă — văzându-ne, sare spre noi lătrând; eu însă pornesc înainte. Mirosind cățeaua, el vrea să se apropie de ea, dar eu dau cu pietre în el, parcă ași voi să-l gonesc. Câinele fuge, dar vine iarăși după mine. Eu îl las să mă urmărească până departe de sat,—dacă se poate până la pădure — și acolo îl împușc dela 5—6 pași.

Dacă împușc câinele pe terenul meu, atunci îl jupoi. Din pielea lui preparată fac o tolbă, o geantă pentru copii, sau cisme etc. Cadavrul îl duc la fazanerie și hrănesc cu el fazanii, dându-le un aliment de primul rang.

Pisica sălbătécită nu prea ține urma nadei, astfel că e cam greu ca să o otrăvim, sau să o împușcăm. Când văd pe câmp de departe o pisică vagabondă, îngenuchiez jos și iau capul prepelicarului între genunchi, ținându-l în direcția pisicei și asmuțindu-l: „Prinde!“ Dacă văd că prepelicarul a observat pisica, îi dau drumul. Câinele fuge cu mare viteză spre pisică, care îl vede de departe și o ia la fugă, fiind urmărită de prepelicar. Niciodată însă pisica nu scapă,—chiar dacă am din întâmplare un prepelicar care nu sugrumă răpitoarele. Pisica nu poate fugi mult, obosește curând și dacă vede în apropiere un pom, se urcă în el. Câinele latră sub pom și pisica rămâne sus, până ajung eu acolo și o împușc. Dacă în apropiere nu e vr'un pom, atunci pisica se oprește, se întoarce spre câine și dă cu ghiarele în el. Dacă prepelicarul are calitatea aceasta, o sugrumă, dar dacă nu îndrăznește să o prindă, atunci rămân amândoi față în față, până când ajung la ei și împușc pisica.

(Sfârșitul urmează)

Copoi sau câine de aret ?

de Ing. Al. Andrei, Caransebeș

Cu toate că D-l Ötvös B. mi-a făcut o critică cât se poate de aspră în articolul D-sale din numărul de Ianuarie a. c. al Revistei Vânătorilor, ca răspuns la articolul meu „In căutarea unui prepelicar“ din luna Octombrie 1925, — totuși nu mă dau bătut, fiind convins că în articolul meu n'am ilustrat altceva, decât realitatea și deaceia eu consider cele scrise de D-l Ötvös în critica D-sale drept niște principii teoretice cari ca răspuns nu știu dacă au putut satisface pe oricine cu simțul realității, — indiferent de ura ce poartă copoiului.

Dela D-l Ötvös B. — pe care îl cunosc mai de mult din scrierile sale — am așteptat altă critică și îndeosebi am așteptat consecvență în principiile sale de kynolog cu pretenții.

Să precizăm un lucru: nu sunt nici pe departe prieten al copoilor (din articolul meu cu pricina nu reiese contrariul), căci idealul meu este câinele de aret și nutresc dorința îmbunătățirii situației acestor câini la noi în țară, sub toate raporturile. *Să fie mai explicit: doresc, ca vânătorul român să știe să aprecieze calitățile superioare ale acestui câine, să-l cunoască așa cum el trebuie să fie, să-l iubească numai în forma și expresia lui ideală și numai ca atare să-l utilizeze pentru vânatoare; pentru că numai astfel îndeletnicirea aceasta nobilă, „Vânătoarea”, va putea câștiga prin el.*

Sunt convins, D-le Ötvös, că și D-v. reprezentați pentru patria D-v. aceleași idei, și din scrierile D-v. deduc, că doriți triumful problemei câinelui de aret și în România.

Așa e, D-le Ötvös, că ambii ne-am pus în serviciul aceleiași idei?

Și cu toate acestea mă acuzați, că am făcut o glumă rea, făcând de râs o serie de câini, cari trebuiesc — în interesul problemei câinelui de aret — eliminați de pe lista acestor câini. M'am revoltat eu oare contra vreunui câine de aret bun în articolul meu?

Vă mirați, că poate fi „renumit un prepelicar, care caută domol aproape de vânător“ și că poate fi renumit „un prepelicar fără miros, sau un prepelicar

german care nu aporțează, când căldura e mare și epurele e mărișor“.

Nu dați dovadă de multă consecvență, dacă faceți acest lucru, și iată de ce: Vă arătați nemulțumit de faptul, că la concursurile dela Cluj și Careii-Mari n'a venit „să învețe ceva decât un ofițer de jandarmerie“; și văzând atâta lipsă de interes vă mai puteți mira că sunt proprietari de câini, cari cred, sau sunt convinși chiar, că prepelicarul lor, ce nu valorează o ceapă degerată, este un câine renumit? Diferența între constatarea D-v., și a mea este că D-v., îmi arătați câteva persoane care se interesează de această problemă (nu mă îndoesc însă că vor fi chiar și mai mulți), iar eu i-am prezentat pe cei mulți, cari sunt așa cum nici D-v. nu îi doriți.

Și că sunt mulți câini și proprietari de câini de

Vânătoarea dela casa Verde-Temișoara.

- 1) M. S. Regele; 2) Principele I. Calimaki; 3) Col. Thiery, atașat militar francez;
4) N. Săulescu, Dir. G-1 al vânătoarei; 5) g-1 Manu.

talia celor descriși de mine, credem c'o știți și D-v. Ei vor exista însă și în viitor, iar numărul lor va fi cu atât mai mare, cu cât se vor găsi mulți cari se vor arăta încântați că au găsit în întreaga Transilvanie un setter bun, patru câini de aret germani și un prepelicar unguresc cu calitate, — cel din urmă care de altfel nici dânsul n'a aporțat epurele împușcat la concurs, — poate nu tocmai din cauza mărimii lui și a „căldurei

mari dela sfârșitul lui Octombrie“, și căruia îi acordaseră-ți și lui, cu toate acestea, un premiu.

Acum să trecem la copoi. Înțeleg foarte bine pe prietenul meu G., dacă se plânge contra acelor câini, cari nu i-au putut creia plăcere — ei nefiind așa cum știă dânsul că trebuie să fie, — și nici nu corespund aceluia tovarăș al vânătorului cu care se poate vâna mai corect, decât cu copoiul. Din parte-mi, dacă am descris pe Pick, Treff, Miss etc. în legătură cu copoiul, aceasta a avut tocmai scopul, ca să arăt că așa cum este majoritatea prepelicarilor noștri de astăzi, ei nu merită nici o considerație în plus față de „bestia de copoi“.

Știți D-v., D-le Ötvös, că într'o adunare generală a unei societăți de vânatoare cu 60 de membri — majoritatea lor intelectuali — abia am putut ține piept față de aceia, cari pretindeau pe terenurile acestei societăți

drepturi egale pentru copoi și prepelicali? Știți D-v., că acești membrii susțineau cu înverșunare că cu prepelicii se distruge mai mult vânat, iar nu cu copoi?

Și știți D-v., că argumentările acestora, pentru a-și susține teza, au fost luate din împrejurări reale? Ei au văzut o corcitură de câine de aret german cu părul țepos cu un câine lup, care prindea potârnichea și gonea la epure nu numai „a vue“, ci și pe urmă, cu toate protestările și comenzile stăpânului său, și au avut ocazia să vadă cum un așa numit pointer — un bastard indeterminabil cu picioarele enorm de lungi — prindea epurele după două-trei sărituri. Ei au mai auzit apoi istorisirile unor proprietari de „câini de aret renumiți“, cărora neîntrecutul lor tovarăș le prindea epurele pe culcuș, fără a mai avea nevoie să tragă în el. (Eroii acestor scene nu sunt identici cu aceia descriși în articolul meu „In căutarea unui prepelicar“).

Dacă ar trebui să alegeți, D-le Ötvös, între aceste dihanii—fără nici o nuanță mai superiori în privința exercitărei în mod corect a vânătoarei față de copoi — și între copoi, nu știu pe care i-ați alege. Mie în nici un caz nu mi-ar trebui un asemenea prepelicar. Gălbenirea și-o câștigați cu un asemenea câine, dar vânat mai rar. Contra acestor prepelicali — marea majoritate a acelor, cari se găsesc astăzi în mâinile vânătorilor — eu lupt și nu sunt încântat, ca D-v., care ați văzut în Transilvania 5 prepelicali buni. Nu mi se cuvine învinuirea că „în secolul al XX-lea apar copoi“ față de aceste javre. Nici măcar acea învinuire nu mi-o asum, că ași fi apărut copoiul în general. Aceasta este o deducție trasă de păr.

Ce o să zică străinătatea că în Țara Românească nu se găsesc prepelicali buni și că puțini se interesează de soarta lor?

Vă asigur că nu va zice — citind articolul meu — altceva decât cecece a zis atunci, când a citit raportul D-v. de arbitru al concursurilor de câini de aret din Careii-Mari din Cluj („Vadászujság“ No. 1/926). În ce neguri ar zace astăzi „Gebrauchshund“-ul german, dacă Hegewald și Oberländer ar fi ținut seamă de critica străinătății?

Că legea vânatului protejează pe prepelicar față de

copoi, este un lucru cât se poate de corect și e una dintre acele caracteristici ale legii românești, care o ridică pe aceasta deasupra legilor vânătoarești de aiurea. De unde a-ți scos-o, D-le Ötvös, că eu «regret sau mă plâng» contra faptului, că legea favorizează pe prepelicar în dauna copoiului? Departe de mine o asemenea negliobie. Dacă ar fi fost totuși să mă plâng de ceva, acesta este faptul că se face abuz cu numele de prepelicar și că beneficiază de avantajile legii afară de prepelicii în înțelesul strict al noțiunii, și acele javre, pe cari le-am descris în istorioara care v'a revoltat, și despre cari susțin și în cadrul acestui articol că nu merită nici atâta considerație în plus față de copoi, cât este negru sub unghie.

Și ca să vă arăt că aceste considerente nu sunt numai niște simple idei asvârlite la suprafață de mine, fără ca să caut a le găsi aplicare, vă voi arăta că eu am lansat ideea unui examen pentru prepelicii membrilor Societății de Vânătoare din C., cu scopul de a nu

se admite pe teren nici un câine de aret (copoiul de mult n'are loc pe terenurile noastre), care nu corespunde celor mai elementare condițiuni, a căror satisfacere trebuie să caracterizeze pe un prepelicar disciplinat.

Afară de aceasta am arendat un teren de vânătoare neglijat, unde de doi ani încoace împușc numai câini și pisici vagabonde și unde, pentru crearea unui contingent de vânat necesar întreținerii câinilor noștri de

aret sacrificăm (împreună cu prietenul G. și M.) sume însemnate, ceace nu o facem de dragul copoiului, ci de dragul câinelui de aret, pe care dorim să-l vedem ridicat la un nivel, de unde să nu se mai poată confundă cu copoiul, atunci când s'ar discuta asupra exercitărei vânătoarei în mod corect.

Cu toate că regret că ați încercat să mă înțelegeți greșit, D-le Ötvös, îmi pare bine că s'a desghețat puțin terenul de discuție asupra câinilor de vânătoare, din care fapt vânătoarea românească nu poate decât să câștige.

Iar ca încheere dați-mi voe să declar din nou, că nu sunt mulțumit cu situațiunea câinilor de aret delanoi din Țară și că n'avem mulți câini de aret cu cari să ne putem mândri (nu D-v., eu, și ceilalți 10—20 vânători cari au câini buni, ci vânătorii în general).—

Casa verde — Temișoara

- 1) M. S. Regele; 2) Prințul Calimaki; 3) Mocsonyi; 4) G-I Manu;
5) Col. Thierry. atașat militar francez; 6) Dinu Brătianu.

Pasajul sitarilor

de Dr. Hermann Falk, Avocat, Braşov,

U cred să existe un adevărat ucenic al zeiței Diana, căruia să nu-i tresară inima la auzul acestor cuvinte.

Puterea iernei este sdrobotită chiar și în geroșii Carpați, când de regulă prin mijlocul lui Martie

auzim pentru prima dată cântecul de împerechere — vestitor de primăvară — al misteriosului cioc-lung.

Păsările cântătoare reapar rând pe rând și în amurgul căldicel ele serbează sgomotos sosirea primăverii.

Intreaga pădure pare a jubila, și chiar și inima vânătorului tresaltă de bucurie și se contopește bucuros în această vrajă splendidă, cu această melodie îmbătătoare de primăvară ce nu se poate descrie, și poate că niciodată mai mult ca acum el nu este captivat de farmecul naturii purificatoare și întineritoare, ca tocmai în acea jumătate de oră înainte de pasajul sitarilor.

Acesta este serviciul divin al naturii și vânătorul preamărește pe Creator.

Un clopot sună melodic și liniștea începe să domnească împrejur. Luceafărul de seară apare pe cerul azuriu și numai mierla limbută încă nu

și-a găsit locul de culcare. Dar deodată „Treff“ își aruncă capul în sus....„quorr-quorr“... și vânătoarea începe.

Iată ce spune baronul Perfall, unul dintre cei mai de seamă scriitori cinegetici germani: „Ce este frumusețea, ce este farmecul? Este ceea ce simte sufletul, ca efect al celor mai înălțătoare puteri, împotriva cărora nu există rațiune, ci numai o venerație fără condițiuni.

În totul ce ne înconjoară se ascund minunile naturii, pe care trebuie însă să le simțim. Acesta este tot secretul“.

Săptămâni, ba chiar luni dearândul s'a odihnit arma

în cui. Câte nu sunt de povestit! Da, povestirea este cea mai frumoasă din toate, fiindcă prin ea re trăim din nou cele petrecute. Atunci devine vânătorul iubitor al naturii și capătă o privire mai ageră pentru minunile ei. Și cu atât mai mult este aceasta necesar la sitari, a căror biografie prezintă încă multe puncte întunecoase.

Fiecare vede, observă, crede, află, discută și — greșește, fiindcă experiențele trebuie schimbate și discutate, trebuie adunate și întregite, contribuind astfel

cu încă o pietricică la cimentarea mozaicului biografiei sitarului.

Deci nu este de mirare, că pasajul de primăvară al sitarului aparține celor mai plăcute vânători și că toți vânătorii recunosc că sitarul este regele vânatului mic.

Dar adevăratul vânător nu vânează numai, ci se gândește și la îngrijirea și conservarea vânatului. Este drept că un proverb vechiu zice:

„Vânatul călător nu aparține nimănui, ci trebuie jumulit.“ Ce se va întâmpla însă, dacă vom proceda mereu așa?

Just este în tot cazul faptul, că vânătoarea sitarilor la paza de primăvară este nu numai cea mai admirabilă și interesantă din toate din punct de vedere vânătoresc și

sportiv, ci și cea mai nevinovată din punctul de vedere al conservării vânatului.

La pază se vânează în cea mai mare parte cocoșii. Este cunoscut faptul că sexul sitarilor poate fi constatat numai prin secționare. Dr. Schäf, merituosul șef-redactor al revistei germane „Deutsche Jägerzeitung“ a secționat în institutul său cinegetic 70 de sitari vânați la paza de primăvară, și a constatat că toți în mod exclusiv au fost cocoși, din care fapt a tras concluzia — și cu drept cuvânt, — că la pază trec mai cu seamă cocoșii.

Deasemenea și W. Ahlers, H. Eilers și K. Löns au

făcut constatări analoage. În cartea lor intitulată „Die Jagd“ citim la pag. 128 următoarele: „Fără nici o teamă putem îngropa pe vecie părerea despre nimicirea sucrescenței sitarilor la vânătoreea la pază, deoarece s'a stabilit cu certitudine că sitarii cari sboară împrejur dansând și înțepându-se unul pe altul, nu sunt adevărate perechi îndrăgostite, ci numai cocoși tineri cari cântă amorezați, pe când găina manifestă o atitudine foarte rezervată, cum este cazul aproape la tot vânatul sburător și la orice cocoană bine crescută“.

Excepțiuni însă au loc întotdeauna; și aceste observații în tot cazul nu pot fi considerate ca definitive. Ar fi interesant ca să se facă cercetări și asupra sitarilor vânați la paza de dimineață.

Faptul că mai ales cocoșii sboară în timpul pazei este întărit și de alte observațiuni, comunicate în revistele „Wild und Hund“ și „Deutsche „Jägerzeitung“. Despre aceasta scrie și bătrânul maestru *Diezel* la pag. 544 din ediția sa cea mai nouă, unde spune că în Alsacia-Lorena, pe un domeniu în Croația, în Mecklenburg și în Pomerania s'au vânat la câine și la bătae în primăvara anului 1923 354 de sitari, dintre cari 186 (52.5%) au fost cocoși, iar 168 (47.5%) găini, pe când la 137 de sitari împușcați la pază cercetările au dat următorul rezultat: 114 (83%) cocoși și 23 (16.8%) găini.

De dorit ar fi ca să se facă și la noi observațiuni științifice, din care să se constate dacă de fapt trec la pază seara și dimineața numai sitari de sex masculin, sau nu. În acest scop ar putea să se permită

câțiva ani dearândul împușcarea câtorva sitari chiar și în timpul oprit, sub controlul inspectorului de vânătoree respectiv.

Din cele de mai sus rezultă că legea noastră a ocrotirei vânatului necesită încă o întregire. Vânătoreea la câine și la bătaie va trebui să fie oprită primăvara în ținuturile mai călduroase, deoarece sitarii depun aici ouăle înainte de timpul oprit, adică dela 20—25 Aprilie; și s'a mai constatat că la vânătoreea la câine foarte adesea este sculată de pe ouă și împușcată găina de sitar care clocește.

În tot cazul însă, ce însemnează toate năzuințele noastre pentru ocrotirea acestor păsări măestre, pe lângă omorîrea în masă a sârmanilor sitari și păsări cântătoare, care se practică fără nici un scrupul primăvara și toamna pe litoralul Africei și îndeosebi în *Italia*. În comparație cu aceasta, vânătoreea din întreaga Europă nu are nici o însemnătate. A pune o stavilă acolo, însemnează a ne asigura niște pietre nestimate.

Păsările cântătoare se bucură de protecție desăvârșită în toate statele civilizate ale Europei. Sitarii au timpul lor de ocrotire. Vânătoreea cu lațuri și cu băta este oprită peste tot, fiind considerată ca necavalerească. Numai în Italia mai există încă această pată a culturii.

Videant consules! (Liga Națiunilor).

S'au stins oare toate glasurile bunului simț în țara lui Petrarca?

Să sperăm însă că poate Mussolini va deveni vânător!

◇ ◇ ◇

A V I Z

Se aduce la cunoștința domnilor vânători, că a sosit primul transport de arme din Germania, trimis nouă de renumita casă F. Jäger & Co. din Suhl, spre vânzare pentru membrii noștri.

În acest transport se află drillinguri hammerless și arme de vânătoree hammerless cu 2 țevi pentru alice cal. 12 și 16, cu camere de 65 și 70 m/m., cari față de prețul lor sunt adevărate arme de reclamă, fiind toate de o soliditate extraordinară și fiind înzestrate cu un tir excepțional, după cum rezultă

din certificatul oficial de încercare al standului dela Neumannswalde, pe care îl posedă fiecare din aceste arme.

Armele se află la sediul «Uniunii», fiind la dispoziția domnilor membri.

Deasemenea se face cunoscut că pentru a putea cumpăra una din aceste arme este nevoie ca domnii membri să prezinte o autorizație de a cumpăra armă, eliberată de poliția comunei respective.

◇ ◇ ◇

COMUNICARI ȘI PUBLICAȚIUNI

Primim la redacție următoarea comunicare :

Câmpina, 13 Aprilie 1926

Domnule Președinte,

Subsemnații păzitori publici de vânatoare, I. Scărlătescu și I. Racovici, cu cărțile No. 148 și 899, cu onoare vă rugăm să binevoii a publica în revista noastră următorul caz :

În ziua de 28 Martie a. c. ora 9 a. m. am întâlnit în pădurea cu numele de Vatra Mânăstirei Mislea, pendinte de comuna Scorțeni, județul Prahova, proprietatea Onor. Minister al Agriculturii și Domeniilor, trei copoi gonind un epure. Conform împuțernicirii ce posedăm, doi din acești copoi înfomețați au fost executați pe loc, iar cel de al treilea, după o oră de muncă, a avut aceeași soartă în altă pădure.

Am căutat toată ziua ca să găsim pe proprietarul acestor copoi, și credem că acest individ este un sfidător de lege. Acest caz a fost controlat personal, de Dl. M. Damaschinescu, actualmente păzitor public al vânatoarei pe întreaga țară.

Nu vom înceta nici un moment cercetarea, pentru a afla cine a fost acel braconier.

Cu deosebită stimă

(ss) J. Scărlătescu

(ss) I. Rainovici

Muzeul de vânatoare. Noi donațiuni.

Au mai subscris :

D-l. Bretträger	500.—
Suma din urmă	15.100 —
Total general	15.600.—

NOTARIATUL SĂUCA

JUDEȚUL SĂLAJ

No. 300/1926

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Se aduce la cunoștință generală, că dreptul de vânat al comunelor mai jos notate se va da în arendă prin licitație publică verbală pe timp de 6 ani, cu începere dela 1 Ianuarie 1926, în zilele mai jos notate, la primăriile respective.

1. În Săuca, la 17 Iunie a. c. orele 10. Prețul de strigare Lei 1000
2. În Becheni, la 15 " " " " " " " " 1000
3. În Sărvăzăl, la 16 " " " " " " " " 300
4. În Siliăș, la 19 " " " " " " " " 300

În caz că licitațiile ar rămânea infructuoase la termenele fixate, se vor repeta în zilele corespunzătoare ale săptămânei viitoare. Reflectanții de a licita vor depune drept vadiu 10% din prețul de strigare.

Condițiunile sunt cele prevăzute de Legea pentru protecția vânatului și ord. Min. Dom. Dir. Vân. No. 18384/1922, și se pot vedea între orele oficioase la oficiul notariatului.

Săuca, la 12 Martie 1926.

Notar,

Indescifrabil

No. 188/1926

PUBLICAȚIUNE

Comuna Neseud (plasa Șeica-Mare, jud. Târnava-Mare) arendează dreptul de vânat pe terenul comun de vânatoare prin licitație publică orală, ce se va ține în ziua de 27 Aprilie 1926 ora 10 a. m. în localul Primăriei.

Termenul de arendare e 1 Maiu 1926 până la 31 Dec. 1935.

Prețul de strigare: Lei 1200, garanția 10%.

Condițiunile se pot vedea la primăria comunală Neseud și în cancelaria notariatului Boarta, în orele oficioase.

Neseud, la 20 Martie 1926.

Primăria comunală.

No. 189/1926

PUBLICAȚIUNE

Comuna Ștenea (pl. Șeica-Mare, jud. Târnava-Mare) arendează dreptul de vânat pe terenul comun de vânatoare prin licitație publică orală, ce se va ține în ziua de 4 Maiu 1926, ora 10 a. m. în localul Primăriei.

Termenul de arendare e 1 Maiu 1926 până la 31 Dec. 1935.

Prețul de strigare: Lei 1000, garanția 10%.

Condițiunile se pot vedea la primăria comunală și în cancelaria notariatului Boarta, în orele oficioase.

Ștenea, la 20 Martie 1926.

Primăria comunală.

No. 1018/1926

NOTARIATUL CERCUAL ILIȘNA

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Dreptul de vânat al comunelor aparținătoare notariatului Ilișna (din jud. Sălaj) se dă în arendă pe 6 ani succesivi, cu începere de 1/V 1926.

Licitația se va ține la primăria comunală.

1. În comuna Ilișna la 6 Maiu 1926 ora 9 a. m.

Prețul de strigare 1000 lei anual.

2. În comuna Lompist la 7 Maiu 1926, ora 9 a. m.

Prețul de strigare 1000 lei anual.

3. În comuna Câmpia la 8 Maiu 1926, ora 9 a. m.

Prețul de strigare 500 lei anual.

Condițiunile conform art. 10 din Legea Vânatului și Ord. Ministerului, Direcțiunea Vânatului, No. 18384/1922, se pot vedea în biroul notariatului Ilișna, între orele oficioase.

În caz când licitația primă nu va avea succes, licitația a II-a se va ține :

1. În comuna Ilișna, la 17 Maiu 1926 a. m. ora 9.

2. " " Lompist, la 18 Maiu 1926 a. m. ora 9.

3. " " Câmpia, la 19 Maiu 1926 a. m. ora 9.

Ilișna, 31 Martie 1926.

ALEXANDRU TRUFAȘIU
NOTAR CERC.

♦ ♦

No. 532/1926.

PRIMĂRIA COMUNEI ILVAMARE

PUBLICAȚIUNE

Terenul de vânat, proprietatea comunei Ilvamare, jud. Năsăud, se va arenda pe timp de 5 ani prin licitație publică, ce se va ține în ziua de 25 Iulie 1926, ora 13, în cancelaria comunală.

Prețul strigării : 2000 Lei arendă comunală.

În caz când prima licitație nu va reuși, se va ține o a doua licitație în ziua de 15 August, în localul amintit mai sus, și la ora fixată.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria Ilvamare.

Ilvamare, la 14 Aprilie 1926

(SS) SLĂVOACĂ
primar

(SS) NEDELEA
notar

♦ ♦

Paznicii de vânatoare

Am anunțat în revistă că „Uniunea“ și-a luat obligațiunea de a face și serviciul plasării personalului de brigadieri de vânatoare, absolvenți ai Școlii din Sighetul Marmației.

Societățile și domniii arendași de terenuri sunt rugați a se adresa „Uniunei“, specificând: felul terenului (vânat nobil sau mic), leafa ce oferă și dacă paznicul poate fi căsătorit, căsătorit sau cu copii necăsătorit.

♦ ♦

BRIGADIERII DE VÂNATOARE, absolvenți ai Școlii dela Sighetul Marmației, sunt rugați să-și dea regulat adresa la „Uniune“, dacă doresc să primească revista în mod gratuit.

♦ ♦

Se aduce la cunoștințe domnilor membri, că se găsesc la „Uniune“ cartușe Remington original americane, încărcate cu pulbere fără fum și alicie englezești, cal. 12, No. 6 și 4.

Prețul lor este de lei 8.— bucata.

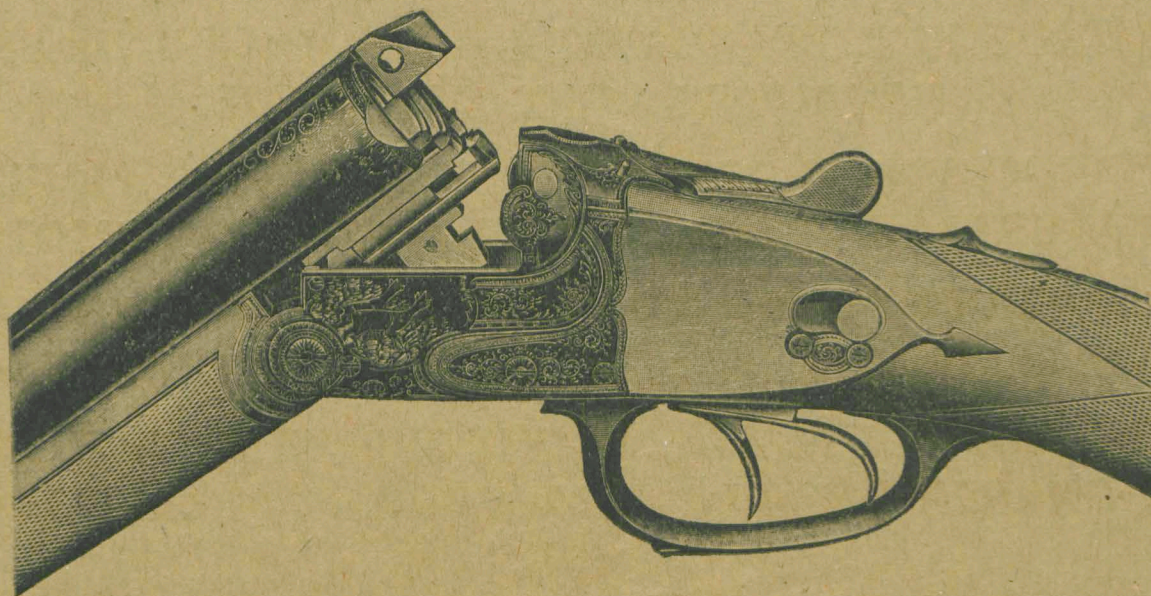
De asemenea se mai găsește și „Calendarul vânătoresc al Carpaților“ (Karpathen-Jagdkalender), german, pe anul 1926 și pe prețul de lei 80.

La cerere calendarul se poate expedia și în provincie, contra ramburs.

C. A. FUNK & Co. SUHL (GERMANIA)

FABRICĂ DE ARME

Firmă reputată pentru armele sale de primul rang și de mare precizie.

Construește ori-ce armă de vânătoare și de sport, de la cea mai simplă până la cea mai elegantă. Execuție conștiincioasă și promptă. Tir de mare precizie și cu maximum de randament, dovedit cu certificatul oficial al standurilor de încercare, care întovărășesc fie-care armă.

SPECIALITĂȚI:

SISTEM ANSON & DEELEY:

arme de alice cu două țevi, sau cu una de alice și alta de glonț și expressuri, în toate calibrele, cu sau fără ejector.

„ ANSON & DEELEY:

drillinguri, drillinguri-expressuri, etc. pentru cele mai puternice încărcături, în toate calibrele, cu sau fără armare separată a țevii de glonț și ejector.

„ ANSON & DEELEY:

arme sistem Bock (cu țevile suprapuse), în toate calibrele, cu zăvor Greener simplu sau dublu (Kersten).

„ ANSON & DEELEY:

arme pentru tirul de porumbei sistem Bock (țevi suprapuse), atât pentru vânătoare, cât și pentru tir la țalere, având maximum de randament posibil, cu zăvor Greener simplu sau dublu (Kersten), cu sau fără ejector.

Toate tipurile de arme se pot executa și cu cocoașe.

ARME DE GLONȚ DE MARE PRECIZIE SISTEM BLOCK

pentru toate calibrele și cele mai puternice încărcături, având avantajul de a fi extrem de ușoare și foarte elegante, admirabile pentru orice gen de vânat. Soliditate extremă, de la cea mai simplă armă la cea mai rafinată execuție.

La comenzi se poate ține seama de orice dorință specială.

Cataloage și prospecte în patru limbi, se găsesc la „UNIUNE”.

„DANUBIUL“

ȘANTIERELE ȚĂRII ROMÂNEȘTI PENTRU CONSTRUCȚIUNI NAVALE ȘI METALURGIE, S. A. BRĂILA

**CONSTRUCȚIUNI, REPARAȚIUNI ȘI MODIFICĂRI DE VASE
NAVALE DE ORICE CATEGORIE**

**CONSTRUCȚIUNI ȘI REPARAȚIUNI DE MAȘINI MARINE,
INDUSTRIALE, AGRICOLE, VAGOANE ȘI LOCOMOTIVE**

**REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ȘI MOTOARE, LUCRĂRI
DE ORICE GEN LA MAȘINA DE FREZAT UNIVERSALĂ**

**TURNĂTORIE DE FONTĂ, BRONZ ȘI ALTE METALE, CON-
FEȚIONAREA SPECIALĂ A CORPURILOR ȘI CAPETELOR
„DIESEL“**

DOC PLUTITOR, ȘALUPĂ CU POMPE DE SALVARE

Banca Generală a Țării Românești

CAPITAL LEI 60.000.000, REZERVE LEI 50.000.000

Sediul Central în București Str. Lipscani No. 10

Sucursale : Brăila, Brașov, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Giurgiu
Ploești, T.-Măgurele, Oradia-Mare, Sf. Gheorghe

Bănci Afiliate : „TEMIȘOARA“ Institut de Credit și Economii,
Timișoara, „BANCA BASARABIEI“ Kișinău

FACE TOATE OPERAȚIUNILE DE BANCĂ

CONSILIUL DE ADMINISTAȚIE :

Președinte: d-IC. RĂMNICEANU-MANOLESCU

Vice-Președinți : { Principele B. ȘTIRBEY
I. M. MITILINEU

Membrii :

VICTOR ANTONESCU, Principele
JEAN CALLIMACHI, Dr. I. COSTI-
NESCU, HENRI CATARGI, C. G.
DISSESCU, V. GOLDIȘ, Baronul AI.
HURMUZACHI, P. P. NEGULESCU,
Inginer C. OSICEANU.

Director General: M. A. GEORGESCU

Wilhelm Scherg & C-ie Braşov

Fabricile de postav, ţesături de mode şi tricotage
din Braşov

FONDAT ÎN 1823 ——— TELEFON No. 14, 706

Produse de prima calitate în:

Stofe de mode
pentru bărbaţi şi dame

Postavuri fine şi de comerţ

Postavuri de uniforme
:: Ofiţeri şi sporturi ::

:: Cuverturi şi păaturi ::

Fabrica:
STRADA FABRICEI No. 2

Magazia:
PIAŢA LIBERTĂŢEI

Anunţ,

Prenotări pentru căţei prepelicari germani cu părul scurt, din familia „champion Tell Schellenturm“ ex. „champion Bessie Hubertus“ primeşte Dr. Victor Graur, medic, Arad, Str. Eminescu 6. Preţul unui căţel în etate de 2 luni Lei 3000., loco Arad. Tot acolo se mai găsească căţei Foxterieri pur sânge, cu Lei 2000.

De vânzare

- 1) Armă Pieper-Bayard, hammerless, cal. 12, puţin uzată. Preţul Lei 5000.—
- 2) Carabină de vânătoare, nouă, cal 8m/m, cu dublă detantă, tir precis.
- 3) Armă flobert de 9m/m, neghintuită, bine păstrată

Cunoaşteţi preparatele mele de naturalizare?

*Pentru o asemănare perfectă după natură şi o durabilitate continuă preiau orice ga-
::::: ranţie :::::::*

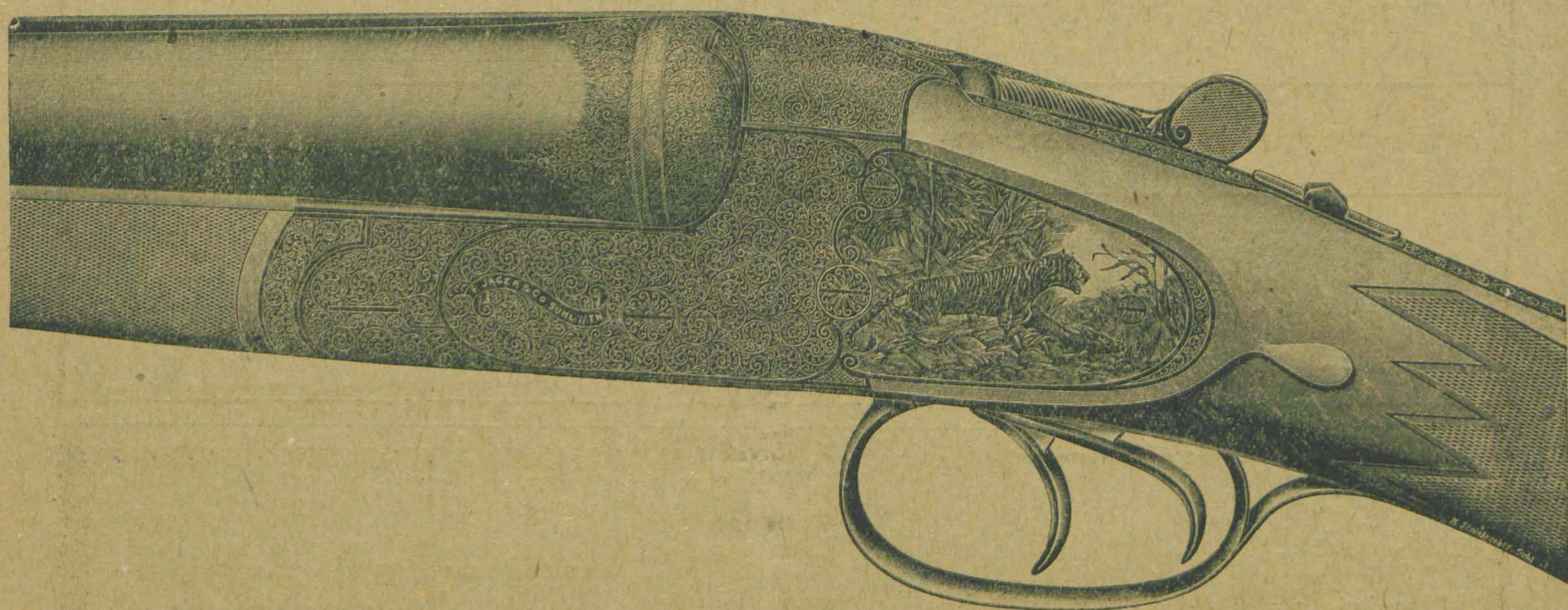
IMPAETOR

**MUZEUL DE ISTORIE
NATURALĂ**

Şoseaua Kisseleff No 1.

ARMELE F. JAEGER & Co.

sunt neîntrecute ca tir și soliditate,
putând rivaliza în privința aceasta
cu cele mai scumpe arme engleze.

Toate armele fabricate de această casă pentru membrii „UNIUNEI” sunt cea mai elocventă reclamă, obținând fără excepție predicătele „exceptional” și „superior” la standurile oficiale de încercare din streinătate.

SPECIALITĂȚI:

Zăvoarele „Simson-Jaeger” și „Vertical-Block” care rezistă celor mai formidabile presiuni.* Armarea separată de glonț, patent Jaeger, pentru drillinguri.* Ejectorul infailibil sistem Jaeger.* Viza patent Jaeger, etc.

Ultimul catalog ilustrat și cu prețuri se trimete membrilor „UNIUNEI” franco la cerere, adresată la sediul nostru.

REVISTA VÂNĂTORILOR

ORGAN OFICIAL AL UNIUNEI GENERALE A VÂNĂTORILOR DIN ROMÂNIA

Redactată de cei mai de seamă tehniciani și specialiști în materie de vânătoare din țară, publică: articole cu subiecte pur vânătorești de interes general, privind protecția și înmulțirea vânatului, educația vânătorească, tehnica armelor, chestiunile juridice privitoare la legea vânatului, dispozițiunile luate de organele administrative ale vânătoareii, lista contravenienților la legea de vânătoare, dări de seamă a societăților de vânătoare afiliate, precum și orice gen de literatură cu subiecte de vânătoare.

ABONAMENTUL ANUAL: 300 lei

pentru societățile afiliate 400 „

ANUNȚURI COMERCIALE	1 pagină	5.000	Lei anual
	$\frac{1}{2}$ „	3.000	„ „
	$\frac{1}{4}$ „	1.750	„ „
	$\frac{1}{8}$ „	1.000	„ „

ABONAMENTUL LA „REVISTA VÂNĂTORILOR” ESTE OBLIGATORIU PENTRU TOȚI MEMBRII UNIUNEI (Art. 6 din Statute)

„Revista Vânătorilor” este unicul mijloc de comunicare al tuturor vânătorilor din toată țara, care au să-și spună ceva.

De aceea, dacă aveți ceva de cumpărat, de vândut, de schimbat, sau de pus vre-o întrebare tehnică vânătorească, adresați-vă „Revistei Vânătorilor”. Numai aci puteți fi siguri că veți găsi pe aceia cărora vă adresați.

La orice corespondență atașați mărcile pentru răspuns.

Administrația revistei expediind regulat fiecare număr tuturor abonaților, orice vină de neprimire cade exclusiv în seama poștei, căreia trebuie adresate în scris toate reclamațiile.

UNIREA FACE PUTEREA

STRÂNGETI-VĂ IMPREJURUL „UNIUNEI”

Domnului _____

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 30 LEI
PREȚUL UNUI NUMĂR VECHIU 40 LEI